

ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθμός απόφασης 662/2023

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αποτελούμενο από τον Δικαστή Νικόλαο Κουτρούμπα, Εφέτη, τον οποίο όρισε ο Διευθύνων το Εφετείο Πρόεδρος Εφετών και από τη Γραμματέα Κ.Σ.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στον Πειραιά, στις για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ

Του καλούντος-εκκαλούντος:, ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξούσιου δικηγόρου του, Ξενοφώντα Αθανασιάδη,

Της καθ'ης η κλήση- εφεσίβλητης:, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της, Ιωάννη Γλύκα [ΔΕ ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΛΥΚΑΣ- ΑΘΗΝΑ ΧΑΡΒΑΛΑΚΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ], με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ.2 ΚΠολΔ.

Ο νυν εκκαλών άσκησε κατά της νυν εφεσίβλητης ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, την από 9.4.2019 (με Γ.Α.Κ./2019 και Ε.Α.Κ. .../2019) αγωγή του. Επίσης, η νυν εφεσίβλητη άσκησε κατά του νυν εκκαλούντος ενώπιον του ίδιου Δικαστηρίου την από 24.7.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ./2019) αγωγή της. Οι αγωγές αυτές συνεκδικάσθηκαν αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η 1103/2020 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου (ειδική διαδικασία από την οικογένεια, τον γάμο και την ελεύθερη συμβίωση), που δέχθηκε εν μέρει την κάθε μία από αυτές.

Ο ενάγων-εναγόμενος προσέβαλε την ανωτέρω οριστική απόφαση με την από 22-12-2021 έφεσή του, την οποία κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου Πειραιά, στις 29.12.2021 με Γ.Α.Κ./2021 και Ε.Α.Κ./2021. Επικυρωμένο αντίγραφο της εφέσεως κατατέθηκε στις 14.1.2022 στη Γραμματεία του Εφετείου Πειραιά με Γ.Α.Κ. .../2022 και Ε.Α.Κ. .../2022, συζητηθείσας δε της εφέσεως στη δικάσιμο της 8.12.2022, εκδόθηκε η 260/2023 απόφαση του αυτού του Δικαστηρίου, που αφού δέχθηκε τυπικά την έφεση, ανέβαλε κατά τα λοιπά την έκδοση οριστικής απόφασης και διέταξε την επανάληψη της συζήτησης της υπόθεσης για να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη, διόρισε δε πραγματογνώμονα τον ψυχολόγο Κατόπιν δήλωσης του τελευταίου περί αδυναμίας άσκησης των καθηκόντων του, εκδόθηκε η 333/3023 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων αυτού του Δικαστηρίου που αντικατέστησε τον παραπάνω πραγματογνώμονα και διόρισε στη θέση του ως πραγματογνώμονα την ψυχολόγο Διενεργηθείσας της πραγματογνωμοσύνης με την από 30.8.2023 (με Γ.Α.Κ./2023 και Ε.Α.Κ./2023) κλήση του, ο εκκαλών επανέφερε προς συζήτηση την ως άνω έφεσή

του, δικάσιμος της οποίας ορίστηκε η αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας και η υπόθεση γράφτηκε στο πινάκιο.

Κατά τη δικάσιμο αυτή η έφεση εκφωνήθηκε με τη σειρά του οικείου πινακίου και συζητήθηκε. Κατά τη συζήτησή της στο ακροατήριο του παρόντος Δικαστηρίου, ο πληρεξούσιος δικηγόρος του εκκαλούντος, αφού έλαβε τον λόγο, αναφέρθηκε στις προτάσεις που κατέθεσε, ο δε πληρεξούσιος δικηγόρος της εφεσίβλητης ανέπτυξε τις απόψεις της με τις προτάσεις που προκατέθεσε.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με το ν. 4800/2021 (ΦΕΚ Α` 81/21-5-2021) περί “Μεταρρυθμίσεων αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων, άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου και λοιπές επείγουσες διατάξεις” και δη με τα Κεφάλαια Α και Β αυτού αντικαθίσταται ή τροποποιείται σειρά διατάξεων του ενδέκατου Κεφαλαίου του Αστικού Κώδικα για τις σχέσεις γονέων και τέκνων και ιδίως για τα θέματα της γονικής μέριμνας των ανήλικων τέκνων (άρθρα 1510-1541 του Αστικού Κώδικα), ως ίσχυαν, ιδίως μετά τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, η οποία συντελέστηκε με το ν. 1329/1983 και εναρμόνισε τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα προς το άρθρο 4 παρ. 2 του Συντάγματος για την ισότητα των φύλων και προς το άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος για την προστασία της παιδικής ηλικίας. Η ισχύς του νόμου αυτού, ως προς τα ανωτέρω Κεφάλαια, αρχίζει από τις 16-9-2021 (Κεφάλαιο Η’ άρθρο 30), ενώ, κατά τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 18 (Κεφάλαιο Ε`), τα Κεφάλαια Β’ και Γ’ εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς υποθέσεις, επί των οποίων δεν έχει εκδοθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου, αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Το Κεφάλαιο Α, υπό τον τίτλο “Σκοπός και Αντικείμενο”, ορίζει ότι “Ο παρών νόμος αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος το τέκνου δια της ενεργού παρουσίας και των δύο γονέων κατά την ανατροφή του και την εκπλήρωση της ευθύνης τους έναντι αυτού. Οι διατάξεις του ερμηνεύονται και εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις, που δεσμεύουν τη Χώρα, ιδίως με τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, που κυρώθηκε με το ν. 2101/1992 και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης), που κυρώθηκε με το ν. 4531/2018. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1518 και 1520 του ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκαν ή τροποποιήθηκαν με τον ως άνω νόμο, συνάγεται ότι η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου του (η οποία εμπεριέχει, ιδίως, την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευση του τέκνου, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου της διαμονής του), επιπλέον δε, τη διοίκηση της περιουσίας του και την εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορά στο πρόσωπο ή στην περιουσία του. Σε περίπτωση διαζυγίου, ακύρωσης του

γάμου ή διακοπής της συζυγικής συμβίωσης, όταν ανατρέπονται πλέον οι συνθήκες της ζωής της οικογένειας, καταργείται ο συζυγικός οίκος, δημιουργείται χωριστή εγκατάσταση του καθενός από τους γονείς, ωστόσο, οι γονείς εξακολουθούν να ασκούν από κοινού και εξίσου τη γονική μέριμνα. Με την εν λόγω ρύθμιση, η οποία βρίσκεται σε αρμονία με τη διάταξη του άρθρου 1510 εδαφ. α` του ΑΚ, που αναφέρεται στην έγγαμη συμβίωση, καθιερώνεται εκ του νόμου η κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας, στην περίπτωση διαζυγίου, ακύρωσης του γάμου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, ακόμη και αν δεν υπάρχει συμφωνία των γονέων ή απόφαση του δικαστηρίου. Με τη νέα ρύθμιση του άρθρου 1513 του ΑΚ, η συνέχιση της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας μπορεί να αποκλειστεί, εφόσον όμως συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1514 παρ. 2 του ίδιου Κώδικα και όχι σε κάθε περίπτωση. Με την έννοια αυτή, η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, σύμφωνα με το νέο δίκαιο είναι υποχρεωτική, αφού ισχύει εκ του νόμου και ανεξάρτητα από το εάν τη θέλουν οι γονείς. Με τον όρο “εξακολουθούν” καταφάσκει η αναγκαιότητα αδιατάρακτης και αδιάκοπης διαβίωσης του ανηλίκου, υπό τις συνθήκες, υπό τις οποίες ζούσε πριν από το χωρισμό των γονέων του και, ιδίως, αυτές που αφορούν στις μεθόδους και στη φιλοσοφία ανατροφής, διαπαιδαγώγησης, εκπαίδευσής του, τις επιλογές ως προς τις εξωσχολικές του δραστηριότητες, την ψυχαγωγία του και τις κοινωνικές του συναναστροφές, αφού η διάσταση, το διαζύγιο, η διακοπή της συμβίωσης ή η ακύρωση του γάμου των γονέων του, δεν πρέπει να μεταβάλουν τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου, η οποία πρέπει να ασκείται από κοινού και από τους δύο γονείς, καθόσον βασικός σκοπός είναι η ψυχική υγεία του ανήλικου τέκνου, η ομαλή ένταξή του στο κοινωνικό περιβάλλον και η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Με τον όρο “εξίσου” αποδίδεται η θεμελιώδης αρχή του οικογενειακού δικαίου, η οποία εισήχθη με το ν. 1329/1983 και εναρμόνισε, στο θέμα τούτο, τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα προς τα άρθρα 4 παρ. 2 και 21 παρ. 1 του Συντάγματος, περί της ισότιμης συμβολής και των δύο γονέων στην ανατροφή και τη διαπαιδαγώγηση του τέκνου και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Για τη λήψη της απόφασης, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τους έως τότε δεσμούς του τέκνου με τους γονείς και τους αδελφούς του, καθώς και τις τυχόν συμφωνίες που έκαναν οι γονείς του για την άσκηση της γονικής μέριμνας.

Με βάση την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 1514 του ΑΚ συνάγεται ότι, σε περίπτωση που η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας των ανήλικων τέκνων δεν είναι δυνατή, εξαιτίας διαφωνίας των γονέων, η ρύθμιση αυτής γίνεται από το δικαστήριο, ενώ, ως περιπτώσεις διαφωνίας αναφέρονται, ενδεικτικά (“ιδίως”), οι περιπτώσεις που ο ένας γονέας αδιαφορεί ή δεν συμπράττει στη γονική μέριμνα ή δεν τηρεί την τυχόν υπάρχουσα συμφωνία για την άσκηση ή τον τρόπο άσκησής της, ή αν η συμφωνία αυτή είναι αντίθετη προς το συμφέρον του τέκνου, ή αν η γονική μέριμνα ασκείται αντίθετα προς το συμφέρον του τέκνου. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι αρκεί, απλώς, η διαφωνία των γονέων για να

απονείμει ο δικαστής την αποκλειστική επιμέλεια στον ένα γονέα. Πιο συγκεκριμένα, αν δεν συντρέξει σπουδαίος λόγος, που εγκυμονεί κινδύνους για το παιδί (περίπτωση κακοποιητικού, ψυχικά διαταραγμένου ή παντελώς αδιάφορου γονέα) ή αν δεν συντρέξει πραγματική αδυναμία άσκησης της συνεπιμέλειας από τον ένα γονέα, λόγω της μόνιμης μετεγκατάστασης του παιδιού σε άλλη πόλη ή χώρα, δεν νοείται ανάθεση της αποκλειστικής επιμέλειας στον άλλο γονέα ή έστω κατανομή της επιμέλειας, που μόνο κατ' επίφαση θα επέτρεπε την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του παιδιού, διότι, διαφορετικά, ο δικαστής θα υπερέβαινε τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας και θα ερμήνευε ή και θα εφάρμοζε εσφαλμένα το άρθρο 1514 του ΑΚ. Ως κατευθυντήρια γραμμή για την άσκηση της γονικής μέριμνας, στην περίπτωση διαφωνίας των γονέων του τέκνου και της προσφυγής τους στο δικαστήριο, αλλά και πυρήνας για τον προσδιορισμό της άσκησης της είναι το “βέλτιστο συμφέρον του τέκνου”, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη του ανηλίκου σε μια ανεξάρτητη και υπεύθυνη προσωπικότητα. Ο όρος “βέλτιστο συμφέρον” κατ' ουσίαν αποδίδει την προϊσχύσασα έννοια του “συμφέροντος του τέκνου” και, επομένως, δεν εισάγεται διαφοροποίηση σε σχέση με το προϊσχύσαν δίκαιο, ως προς την έννοια και το περιεχόμενο της αόριστης νομικής έννοιας του συμφέροντος του παιδιού. Ως τέτοιο (συμφέρον του παιδιού) νοείται το σωματικό, υλικό, πνευματικό, ψυχικό, ηθικό και γενικά κάθε είδους συμφέρον, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη του ανηλίκου σε μια ανεξάρτητη και υπεύθυνη προσωπικότητα. Για την εξειδίκευση της αόριστης αυτής νομικής έννοιας παρέχονται, για πρώτη φορά, από το νομοθέτη, εκ των προτέρων, προσδιοριστικά στοιχεία, πέραν από το επιβαλλόμενο στο δικαστή καθήκον να σεβαστεί την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις, εξαιτίας του φύλου, του σεξουαλικού τους προσανατολισμού, της φυλής, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών ή όποιων άλλων πεποιθήσεων, της ιθαγένειας, της εθνικής ή της κοινωνικής προέλευσης ή της περιουσιακής – οικονομικής κατάστασής τους. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1511 παρ. 2 του ΑΚ “η απόφαση του δικαστηρίου συνεκτιμά παραμέτρους, όπως την ικανότητα και πρόθεση καθενός εκ των γονέων να σεβαστεί τα δικαιώματα του άλλου, τη συμπεριφορά κάθε γονέα κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα και τη συμμόρφωσή του με τις νόμιμες υποχρεώσεις του, δικαστικές αποφάσεις, εισαγγελικές διατάξεις και προηγούμενες συμφωνίες που είχαν συνάψει με τον άλλο γονέα και αφορούν στο τέκνο”. Τα κριτήρια αυτά αναδεικνύονται από το νομοθέτη και ισχυροποιούνται έναντι άλλων, χωρίς, ωστόσο, να δεσμεύουν το δικαστήριο, ως προς την ιεράρχηση ή την υιοθέτησή τους, στο σύνολό τους. Το κανονιστικό νόημα της αόριστης νομικής έννοιας υπερτερεί έναντι άλλου έννομου συμφέροντος, κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας (λ.χ. του συμφέροντος των γονέων, των απώτερων ανιόντων, τρίτων προσώπων που έρχονται σε επαφή με το παιδί). Γνώμονας για τη σχετική απόφαση του δικαστηρίου είναι μόνο το συμφέρον του ανηλίκου παιδιού, όπως τούτο κρίνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση χωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε υπόθεσης. Η εξατομικευμένη κρίση συνιστά και εφαρμογή της επιταγής του άρθρου 2 παρ. 1 του

Συντάγματος, η οποία αποκλείει τη στερεότυπη αντιμετώπιση, ως προς την αξιολόγηση ατόμων και προσωπικών σχέσεων. Έτσι, κρίσιμα προς τούτο στοιχεία είναι, μεταξύ άλλων, η καταλληλότητα του ή των γονέων για την ανάληψη του έργου της διαπαιδαγώγησης και της περίθαλψης του ανηλίκου τέκνου, υπό καθεστώς ηρεμίας και ασφάλειας, καθώς και οι αναπτυχθέντες μέχρι τότε, με ανεπηρέαστη επιλογή, δεσμοί του διαθέτοντος ικανότητα διάκρισης τέκνου με τους γονείς του και τυχόν αδελφούς του, ενώ μεγάλης σημασίας είναι και η, κατά το δυνατό, μικρότερη διατάραξη του μέχρι τούδε τρόπου ζωής του παιδιού, έτσι ώστε να διαφυλαχθεί, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ο ψυχικός και συναισθηματικός κόσμος του, δεδομένου ότι η διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης των γονέων, με συνεπακόλουθο και τη διάσπαση της οικογενειακής συνοχής, έχει ήδη κλονίσει την ψυχική ισορροπία και την αίσθηση ασφάλειας του τέκνου. Η μικρή ηλικία του ανήλικου τέκνου και το φύλο του δεν αποτελούν κυρίαρχο, κατά νόμο, στοιχείο για τον προσδιορισμό του συμφέροντος του ανηλίκου, αναφορικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας ή επιμέλειας στον ένα από τους γονείς του, γιατί η άποψη ότι η γονική μέριμνα των μικρής ηλικίας τέκνων πρέπει να ανατίθεται στη μητέρα τους, λόγω του ότι έχουν ανάγκη της μητρικής στοργής και ιδιαίτερων περιποιήσεων, εξακολουθεί να ισχύει, κατά τις νεότερες ιατρικές, παιδαγωγικές και ψυχολογικές έρευνες, μόνο για την πρώιμη νηπιακή ηλικία, για την οποία αναγνωρίζεται υπεροχή στη μητέρα, ενώ, για το μεταγενέστερο χρόνο, αναγνωρίζεται ο σοβαρός ρόλος του πατέρα στην όλη διαμόρφωση των διαπροσωπικών σχέσεων του τέκνου. Ουσιώδους σημασίας είναι και η επισημαινόμενη στο νόμο ύπαρξη ιδιαίτερου δεσμού του τέκνου προς τον ένα από τους γονείς του και η περί αυτού ρητώς εκφραζόμενη προτίμησή του, την οποία συνεκτιμά το δικαστήριο, ύστερα και από τη στάθμιση του βαθμού ωριμότητάς του, εφόσον αυτή είναι προϊόν ελεύθερης και ανεπηρέαστης επιλογής του ανηλίκου. Πρέπει, εξάλλου, να λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη ότι ο ανήλικος, που έχει ακόμη ατελή την ψυχοπνευματική ανάπτυξη και την προσωπικότητά του υπό διαμόρφωση, υπόκειται ευχερώς σε επιδράσεις και υποβολές των γονέων ή άλλων, οι οποίες, έστω και χωρίς επίγνωση γενόμενες, οδηγούν ασφαλώς στο σχηματισμό της μονομερούς διαμόρφωσης και προτίμησης προς τον ένα από τους γονείς, οπότε η προτίμησή του δεν εξυπηρετεί πάντοτε και το βέλτιστο συμφέρον του. Έτσι, υπό το κράτος της κατάστασης αυτής, το συμφέρον του ανηλίκου μπορεί να επιβάλει να συμβιώνει τόσο με τη μητέρα του όσο και με τον πατέρα του και, ακολούθως, εφόσον έτσι προκαλείται η μικρότερη δυνατή διατάραξη του τρόπου ζωής του, να ανατίθεται η άσκηση της επιμέλειας αυτού από κοινού στη μητέρα και τον πατέρα του, δηλαδή, να γίνεται χρονική (ή εναλλασσόμενη) κατανομή αυτής ανάμεσα στους δύο γονείς ενώ και η γονική μέριμνα να ανήκει από κοινού και στους δύο, οι οποίοι θα οφείλουν να φροντίζουν για την ομαλή ανάπτυξη και το καλό του τέκνου τους από κοινού (ΑΠ 78/2023 στην ΤΝΠ Νόμος). Βέβαια, ενδέχεται αντικειμενικοί λόγοι, όπως η μεγάλη απόσταση μεταξύ του τόπου διαμονής των δύο γονέων να εμποδίζουν τη λειτουργία της από κοινού άσκησης της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου, οπότε σε αυτή την περίπτωση προκρίνεται ως προσφορότερη λύση η

ανάθεση της άσκησης αυτής στον έναν και δη στον καταλληλότερο από αυτούς (βλ. Γεώργιο Λέκκα, Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον ΑΚ μετά τον ν. 4800/2021, σελ. 204). Το κανονιστικό περιεχόμενο της έννοιας του συμφέροντος του παιδιού συγκεκριμενοποιείται εκάστοτε με βάση τις επικρατούσες συνθήκες σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, καθώς επίσης και κυρίως τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε παιδιού. Το συμφέρον του παιδιού προσδιορίζεται εξατομικευμένα με αναφορά σε συγκεκριμένο εκάστοτε παιδί και τις ανάγκες του, όπως αυτές προσδιορίζονται ιδίως από την κατάσταση της υγείας του, την ηλικία του, τις οικογενειακές και κοινωνικές συνθήκες, υπό τις οποίες διαβιώνει το παιδί, και αναλύεται στις επί μέρους πτυχές του δικαιώματος της προσωπικότητας του παιδιού, δηλαδή κυρίως στη ζωή, σωματική ακεραιότητα, υγεία, συναισθηματική και ψυχολογική ασφάλεια και σταθερότητα, διανοητική πρόοδο, κοινωνική ένταξη και αποδοχή, υπευθυνότητα, κοινωνική συνείδηση και ανεξαρτησία του παιδιού. Επίσης, το παιδί εξελίσσεται και μαζί του εξελίσσονται οι ανάγκες του και αναπροσδιορίζεται το συμφέρον του. Στη δικαστική, συνεπώς, κρίση καταλείπεται ευρύ πεδίο ώστε, αφού ληφθούν υπόψη, όλες οι σχέσεις και οι περιστάσεις, να καταλήξει σε ρύθμιση τέτοια, που να εξυπηρετείται καλύτερα το συμφέρον του ανηλίκου τέκνου. Όπως προεκτέθηκε, κρίσιμα προς τούτο στοιχεία είναι, μεταξύ άλλων, η καταλληλότητα του ή των γονέων για την ανάληψη του έργου της διαπαιδαγώγησης και της περίθαλψης του ανηλίκου τέκνου, και οι έως τότε δεσμοί του τέκνου με τους γονείς και αδελφούς του. Για το σκοπό αυτό λαμβάνεται υπόψη η προσωπικότητα και η παιδαγωγική καταλληλότητα του κάθε γονέα και συνεκτιμώνται οι συνθήκες κατοικίας και η οικονομική κατάσταση τούτων (ΑΠ 952/2007). Από το συνδυασμό, επίσης, των ίδιων ως άνω διατάξεων συνάγεται, ότι οι ικανότητες των γονέων, το περιβάλλον, το επάγγελμα, η πνευματική τους ανάπτυξη και η δράση τους στο κοινωνικό σύνολο, η ικανότητα προσαρμογής τους στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας μέσα στα πλαίσια της λογικής και ορθολογικής αντιμετώπισης των θεμάτων των νέων, η σταθερότητα των συνθηκών ανάπτυξης του τέκνου χωρίς εναλλαγές στις συνθήκες διαβίωσης, περιλαμβάνονται στα κριτήρια προσδιορισμού του συμφέροντος του τέκνου. Αυτό δε ισχύει ανεξάρτητα από την υπαιτιότητα των γονέων ως προς το διαζύγιο ή τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης, εκτός εάν η συμπεριφορά του υπαίτιου έχει επιδράσει και στην άσκηση της γονικής μέριμνας – επιμέλειας, ώστε να ανακύπτει αντίθεση στο συμφέρον του τέκνου, λόγω της έκτασης και της βαρύτητας της συμπεριφοράς του αυτής, δηλωτικής της δομής του χαρακτήρα του και της εν γένει προσωπικότητάς του, έτσι ώστε και έναντι του τέκνου να αναμένεται από αυτόν η τήρηση της ίδιας συμπεριφοράς (ΑΠ 1218/2006). Η διάσπαση εξάλλου της έγγαμης συμβίωσης των γονέων, με συνεπακόλουθο και την διάσπαση της οικογενειακής συνοχής κλονίζει σοβαρώς την ψυχική ισορροπία του τέκνου που αισθάνεται ανασφάλεια και επιζητεί στήριγμα. Οι μεταξύ των συζύγων δημιουργούμενες έντονες αντιθέσεις ενίοτε αποκλείουν κάθε συνεννόηση μεταξύ τους, αλλά και σε σχέση με τα τέκνα τους, τα οποία όχι σπανίως χρησιμοποιούνται ως όργανα για την άσκηση παντοειδών

πιέσεων και την ικανοποίηση εκδικητικών διαθέσεων. Έτσι, υπό το κράτος της κατάστασης αυτής ο γονέας που αναλαμβάνει την γονική μέριμνα ή την επιμέλεια έχει, κατά την επιταγή του νόμου, πρόσθετα καθήκοντα και αυξημένη την ευθύνη της αντιμετώπισης των ως άνω ειδικών περιστάσεων κατά προέχοντα λόγο, και αυτό προϋποθέτει την εξασφάλιση στο τέκνο κατάλληλων συνθηκών προσαρμογής (ΑΠ 1910/2005). Εξάλλου, το δικαστήριο, προκειμένου να ρυθμίσει την, αποτελούσα, κατά το άρθρο 1510 αριθ. 1 εδ. α' ΑΚ, περιεχόμενο της γονικής μέριμνας, επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου τέκνου πρέπει, να ζητεί και να συνεκτιμά και τη γνώμη του τέκνου, εφόσον κρίνει ότι έχει την απαιτούμενη ωριμότητα, ότι δηλαδή έχει την ικανότητα να αντιληφθεί το συμφέρον του (ΑΠ 155/2022, ΑΠ 426/2021, ΑΠ 358/2019). Η συνεκτίμηση από το Δικαστήριο της γνώμης του τέκνου δεν αποτελεί ίδιο αποδεικτικό μέσο, αλλά πρέπει να διαλαμβάνεται στην απόφαση, γιατί συνιστά μέρος της αιτιολογίας αυτής χωρίς και να είναι απαραίτητο να αναφέρεται στην απόφαση του δικαστηρίου η γνώμη του ανηλίκου, στην οποία άλλωστε το Δικαστήριο αυτό δεν είναι υποχρεωμένο να συμμορφώνεται. Υποχρέωση παραθέσεως της γνώμης του ανηλίκου στην απόφαση δεν προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 1511 αριθ. 4 ΑΚ, πράγμα άλλωστε εύλογο, δεδομένου ότι η παράθεση αυτή (λαμβανομένης υπ' όψη της υφής των εκδικαζομένων υποθέσεων αλλά και των ευαισθησιών και των αποστάσεων που πρέπει να τηρούνται ιδίως όταν το τέκνο βρίσκεται σε νηπιακή ηλικία) είναι βέβαιο ότι θα οξύνει έτι περαιτέρω τις ούτως ή άλλως τεταμένες σχέσεις των διαδίκων γονέων, προκαλώντας εξ αντανάκλασεως βλάβη στο συμφέρον του ίδιου του τέκνου (ΑΠ 157/2023 που παραπέμπει στις ΑΠ 824/2018, ΑΠ 1316/2009 στην ΤΝΠ Νόμος).

Με την από 30.8.2023 (με Γ.Α.Κ. .../2023 και Ε.Α.Κ. .../2023) κλήση του εκκαλούντος προς την εφεσίβλητη νόμιμα φέρεται προς συζήτηση, μετά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης που διέταξε το παρόν Δικαστήριο με την 260/2023 απόφασή του και κατόπιν αντικατάστασης με την 333/2023 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου του αρχικώς διορισθέντος πραγματογνώμονος με άλλον πραγματογνώμονα, η από 22.12.2021 (κατατεθείσα στη γραμματεία του Πρωτοδικείου Πειραιά με Γ.Α.Κ./2021 και Ε.Α.Κ./2021 και στη γραμματεία του Εφετείου Πειραιά με Γ.Α.Κ./2022 και Ε.Α.Κ./2022) έφεση του πρώτου προς εξαφάνιση της 1103/2020 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά (ειδική διαδικασία διαφορών από την οικογένεια, τον γάμο και την ελεύθερη συμβίωση), που συνεκδικάζοντας την από 9.4.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ./2019) αγωγή του εκκαλούντος κατά της εφεσίβλητης και την από 24.7.2019 (με Γ.Α.Κ./2019 και Ε.Α.Κ./2019) αγωγή της εφεσίβλητης κατά του εκκαλούντος, αναφορικά με το ανήλικο τέκνο των διαδίκων,, δέχθηκε εν μέρει την αγωγή της εφεσίβλητης, ανέθεσε σε αυτή αποκλειστικά την άσκηση της επιμέλειας του ως άνω τέκνου και υποχρέωσε τον εκκαλούντα-εναγόμενο στην καταβολή μηνιαίας διατροφής για λογαριασμό του ανηλίκου για δύο έτη από την επίδοση της αγωγής και όπως για την ανωτέρω δικαστική κρίση

παραπονείται ο εκκαλών, ζητώντας λόγω εσφαλμένης εκτίμησης των αποδείξεων, να εξαφανισθεί η απόφαση και να ανατεθεί στον ίδιο, η άσκηση της επιμέλειας του ανήλικου Η εφεσίβλητη με τις προτάσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού αρνείται ως νόμω και ουσία αβάσιμη την ένδικη έφεση και την από 9.4.2019 αγωγή του εκκαλούντος, η οποία όμως τυγχάνει νόμιμη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1518 του ΑΚ, όπως οι σχετικές διατάξεις ισχύουν μετά την τροποποίησή του με τον ν. 4800/2021, κατά τα αναλυτικά εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 950 παρ.1, 183, 176 ΚΠολΔ, ενώ ο ισχυρισμός που προβάλλει ως «ένσταση καταχρηστικής άσκησης της έφεσης και αγωγής του αντιδίκου» συνιστά κι αυτός αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής λόγω της επικαλούμενης από την εφεσίβλητη μη καταλληλότητας του εκκαλούντος να αναλάβει την άσκηση της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου τους,

Περαιτέρω, πριν το Δικαστήριο αυτό προχωρήσει στην εκτίμηση των αποδείξεων, σημειώνεται ότι με τις προτάσεις που κατέθεσε η εφεσίβλητη την 1.11.2023, για τη συζήτηση της υπόθεσης μετά την διενεργηθείσα πραγματογνωμοσύνη, υπέβαλε αίτημα διενέργειας νέας πραγματογνωμοσύνης κατά το άρθρο 388 ΚΠολΔ, αμφισβητώντας μέσω του ορισθέντος τεχνικού συμβούλου της, ψυχίατρου-ψυχολόγου παιδών και εφήβων την ύπαρξη τίτλου σπουδών της διορισθείσας πραγματογνώμονος, την επιστημονική της κατάρτιση στην παιδοψυχολογία, την καταλληλότητα του χώρου όπου εξέτασε τον ανήλικο ..., τον τρόπο εξέτασης του ανήλικου, τον χρόνο που διέθεσε για τη συνεδρία αυτού με την εφεσίβλητη μητέρα και προσάπτοντάς της ότι δεν εκτίμησε τις απόψεις και των δύο πλευρών και ότι δεν επέτρεψε την παρουσία του τεχνικού συμβούλου κατά τη συνεδρία που πραγματοποίησε με τον εκκαλούντα και τον ανήλικο και κατά τη συνεδρία που πραγματοποίησε με τα δύο αδέλφια. Επί του παραπάνω αιτήματος, καταρχάς επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από την 333/2023 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων), η ως άνω πραγματογνώμων διορίσθηκε σε αντικατάσταση του αρχικώς διορισθέντος πραγματογνώμονος, λόγω αδυναμίας αυτού να εκπληρώσει τα καθήκοντά του εξαιτίας ανειλημμένων επαγγελματικών υποχρεώσεων, επιλεγείσα από τον κατάλογο πραγματογνωμόνων του Εφετείου Πειραιά σύμφωνα με το άρθρο 372 ΚΠολΔ. Ο κατάλογος αυτός έχει καταρτισθεί σύμφωνα με το άρθρο 371 ΚΠολΔ σε συνδυασμό με το άρθρο μόνο του β. δ/τος 566/1968, «περιλαμβάνοντας τα ονόματα των εν τη έδρα του Πρωτοδικείου καταλλήλων προσώπων προς διενέργειαν πραγματογνωμοσύνης», χωρίς να προβληθούν, κατά τον χρόνο κατάρτισης του σχετικού καταλόγου, αντιρρήσεις στο πρόσωπο της σχετικά με την εγκυρότητα των τίτλων σπουδών της (πτυχιούχος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου, κάτοχος Master of Science του) κατά την παράγραφο 1 στοιχ.β' του ως άνω άρθρου μόνου του ανωτέρω β. δ/τος. Ως εκ τούτου, η εκ μέρους της εφεσίβλητης αμφισβήτηση της επιστημονικής κατάρτισης της διορισθείσας από το

Δικαστήριο πραγματογνώμονος τυγχάνει αναπόδεικτη και αβάσιμη. Μάλιστα στην έκθεσή της η πραγματογνώμων αναφέρει ότι η επαγγελματική της εμπειρία περιλαμβάνει την ένταξη της στην εταιρεία προστασίας ανηλίκων Πειραιά, χωρίς τούτο να αντικρούεται από κάποιο άλλο στοιχείο, οπότε παρά τα όσα υποστηρίζει ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης, κρίνεται ότι η διορισθείσα πραγματογνώμων έχει ασχοληθεί και με την παιδοψυχολογία. Επίσης, από την ανάγνωση της υπ' αριθ./2023 έκθεσης πραγματογνωμοσύνης της δεν προέκυψε το αναφερόμενο από τον τεχνικό σύμβουλο της εφεσίβλητης ότι οι ερωτήσεις προς το ανήλικό τέκνο ήταν καθοδηγητικές και επαναλαμβανόμενες- ούτε άλλωστε αποδείχθηκε προϋπάρχουσα σχέση μεταξύ της πραγματογνώμονος και του εκκαλούντος, ώστε να μπορεί να συναχθεί πρόθεση της πραγματογνώμονος να καθοδηγήσει τον ανήλικο σε συγκεκριμένες απαντήσεις, ούτε υπήρχε υποχρέωσή της να διαμορφώσει τον χώρο, όπου υποδέχθηκε τον ανήλικο σε περιβάλλον με συγκεκριμένη παιδική διακόσμηση, ούτε τέλος αποδείχθηκε ότι ο χρόνος που διέθεσε για τη συνεδρία με τη μητέρα και το παιδί στις 31.7.23, από ώρα 19.00 έως ώρα 20.15 ήταν ελλιπής. Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά την αιτίαση ότι δεν κλήθηκε από την πραγματογνώμονα, ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης, πέραν της δικής της συνεδρίας με τον ανήλικο, στις υπόλοιπες συνεδρίες που όρισε αυτό το Δικαστήριο, πρέπει να σημειωθούν τα εξής: Οι τεχνικοί σύμβουλοι των διαδίκων τους βοηθούν με τις τεχνικές γνώσεις τους, μπορούν να παρίστανται σε όλες τις διαδικαστικές πράξεις, όπου παρίστανται οι πραγματογνώμονες και έχουν τις εξουσίες των άρθρων 380 παρ.1 και 382 παρ.2 ΚΠολΔ, δηλαδή να λαμβάνουν γνώση των χρήσιμων για τη γνωμοδότησή τους στοιχείων της δικογραφίας και να παρίστανται στις συνεδριάσεις του δικαστηρίου, να υποβάλλουν ερωτήσεις και να ζητούν την ανάγνωση εγγράφων. Στις πράξεις όμως που ενεργεί ο πραγματογνώμονας για να επιτελέσει το έργο του (λ.χ. επίσκεψη στο επίδικο, μετρήσεις, ιατρικές εξετάσεις, έλεγχος βιβλίων, γραφολογική παραβολή υπογραφών), δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται οι διάδικοι ή οι τεχνικοί τους σύμβουλοι (και συνεπώς δεν πρέπει να καλούνται), διότι δεν πρόκειται για διενέργεια διαδικαστικών πράξεων, κατά την έννοια των άρθρων 382 §1 και 392 §2 ΚΠολΔ (ΑΠ 1025/2014 Νόμος, ΑΠ 288/2009 ΝοΒ 2010, σελ. 897, ΑΠ 715/2006, ΝοΒ 2008, σελ. 88, Ε. Μπαλογιάννη σε Απαλαγάκη-Σταματόπουλο, Ο Νέος ΚΠολΔ 1, άρθρο 392, σελ. 1325, παρ.2, Μιχαήλ και Άντα Μαργαρίτη, Ερμηνεία ΚΠολΔ Ι, 2η έκδοση, σελ. 651, παρ.4). Επιπλέον, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις (391 και 392 ΚΠολΔ), προκύπτει ότι οι τεχνικοί σύμβουλοι μπορούν, αφού οι πραγματογνώμονες υποβάλουν τη γνωμοδότησή τους και πριν συζητηθεί η υπόθεση, να αναπτύξουν τις γνώμες τους για τη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων προφορικά ενώπιον του δικαστηρίου ή να τις υποβάλουν εγγράφως, καθώς και να υποβάλλουν ερωτήσεις και στους πραγματογνώμονες (ΜονΕφΛαρ 295/2017 στην ΤΝΠ Νόμος). Επομένως, ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης δεν είχε δικαίωμα κατά τις σχετικές διατάξεις του νόμου, να παρίσταται κατά την εξέταση του ανήλικου με τους γονείς και τον αδελφό του από την πραγματογνώμονα, αφού δεν επρόκειτο για διαδικαστικές πράξεις κατά την έννοια των άρθρων 382 §1 και 392 §2 ΚΠολΔ

και το ότι κλήθηκε από την τελευταία και παρέστη ήταν δική της πρωτοβουλία, που δεν επηρεάζει το κύρος της πραγματογνωμοσύνης, οπότε το γεγονός ότι μετά την παρακολούθηση της πρώτης συνεδρίας της πραγματογνώμονος με τη μητέρα και το ανήλικο τέκνο ο τεχνικός σύμβουλος δεν κλήθηκε στις άλλες συνεδρίες, δεν καθιστά μη έγκυρα τα πορίσματα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Τέλος, από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε μεροληπτική στάση της πραγματογνώμονος υπέρ της μίας ή της άλλης πλευράς, τα όσα δε αντίθετα υποστηρίζει η εφεσίβλητη με τις προτάσεις της κρίνονται αβάσιμα. Συνακόλουθα, απορριπτό το αίτημα της τελευταίας να διαταχθεί από το Δικαστήριο η διενέργεια νέας πραγματογνωμοσύνης κατ' άρθρο 388 ΚΠολΔ, η δε συνταχθείσα και προσκομιζόμενη έκθεση δικαστικής πραγματογνωμοσύνης της διορισθείσας πραγματογνώμονος θα εκτιμηθεί ελεύθερα (βλ. ΑΠ 1286/2022 στην ΤΝΠ Νόμος) και θα συναξιολογηθεί με όσα αποδεικτικά μέσα προσκομίζουν μετ' επικλήσεως οι διάδικοι, εφόσον αυτά κρίνονται νόμιμα.

Περαιτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο μετά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης λαμβάνει υπόψη του τα αποδεικτικά μέσα που είχαν προσκομίσει και επικαλεστεί οι διάδικοι με τις προτάσεις που κατέθεσαν στη συζήτηση της εφέσεως, κατόπιν της οποίας εκδόθηκε η απόφαση που διέταξε την πραγματογνωμοσύνη κι ακόμη λαμβάνει υπόψη του τη σχετικώς συνταχθείσα έκθεση πραγματογνωμοσύνης και την έκθεση του τεχνικού συμβούλου της εφεσίβλητης, όχι όμως και άλλα νέα αποδεικτικά μέσα που επικαλούνται οι διάδικοι το πρώτον με τις προτάσεις στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση μετά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης. Τούτο προβλέπεται ρητά στην παράγραφο 3 του άρθρου 254 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 15 του ν. 4842/2021, με έναρξη ισχύος την 1.1.2022, όπου ορίζεται ότι «Η υπόθεση εκδικάζεται από τον ίδιο δικαστή και από την ίδια σύνθεση επί πολυμελούς δικαστηρίου, εκτός αν αυτό είναι για φυσικούς ή νομικούς λόγους αδύνατο. Σε προθεσμία τριών (3) εργάσιμων ημερών από τη συζήτηση της υπόθεσης μπορεί να κατατεθεί προσθήκη επί των ζητημάτων της παρ.1. Νέοι ισχυρισμοί και νέα αποδεικτικά μέσα δεν επιτρέπονται». Ομοίως όταν η πραγματογνωμοσύνη έχει διαταχθεί από το Δικαστήριο με διάταξη κατ' άρθρο 237 παρ.8 ΚΠολΔ, ορίζεται στην παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου ότι «Μέσα σε οκτώ (8) εργάσιμες ημέρες από την εξέταση των μαρτύρων ή των διαδίκων ή τη διενέργεια της αυτοψίας ή της πραγματογνωμοσύνης οι διάδικοι δικαιούνται με προσθήκη να προβούν μόνο σε αξιολόγηση των αποδείξεων αυτών». Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά την προσκομιδή από την εφεσίβλητη μαζί με την από Σεπτεμβρίου 2023 έκθεση του τεχνικού της συμβούλου,, ηλεκτρονικού οπτικοακουστικού υλικού με τη μορφή USB-Stick, όπου αποτυπώνεται συνεδρία του τεχνικού συμβούλου με το ανήλικο τέκνο των διαδίκων, όπου φέρεται το τελευταίο να ερωτάται ποια είναι η προτίμησή του, να διαμένει με τον πατέρα ή τη μητέρα του, σημειώνεται ότι τούτο αποτελεί παράνομο αποδεικτικό μέσο και δεν λαμβάνεται υπόψη από το Δικαστήριο. Το άρθρο 1511 ΑΚ σχετικά με την άσκηση-ανάθεση της γονικής μέριμνας κατά το συμφέρον του τέκνου ορίζει στην

παράγραφο 4 ότι «ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του, πριν από κάθε απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα και τα συμφέροντά του». Πουθενά δεν προβλέπεται ότι όταν ο δικαστής λαμβάνει τη γνώμη του τέκνου κατά τα ανωτέρω, έχει την εξουσία να μαγνητοσκοπεί το ανήλικο κατά την έκφραση της γνώμης του. Εξουσία που δεν αναγνωρίζει ο αστικός νομοθέτης στον δικαστή που αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας σε έναν από τους γονείς, δεν είναι δυνατόν να έχει ο τεχνικός σύμβουλος κάποιου εκ των διαδίκων σε περίπτωση που το Δικαστήριο έχει διατάξει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης για το θέμα αυτό και όταν μάλιστα δεν έχει επιτραπεί από το Δικαστήριο η μαγνητοσκόπηση της βούλησης του τέκνου, ούτε στον πραγματογνώμονα. Περαιτέρω, η μαγνητοσκόπηση της γνώμης του τέκνου σχετικά με τον γονέα, ως προς τον οποίο εκδηλώνει την προτίμηση να μένει μαζί του, ως αποδεικτικό μέσο αντίκειται στο άρθρο 21 παρ.1 του Συντάγματος που προστατεύει την οικογένεια, δεδομένου ότι καθιστά δυνατή την εγγραφή και καταχώριση σε ηλεκτρονικό οπτικοακουστικό μέσο της έκφρασης προτίμησης του τέκνου προς έναν από τους δύο γονείς, παρέχοντας τη δυνατότητα στον άλλο γονέα να παρακολουθήσει το μαγνητοσκοπημένο υλικό και υπονομεύοντας έτσι τη σχέση του με το παιδί, το οποίο εκφράζει την προτίμησή του προς τον άλλο γονέα, αλλά και δυσχεραίνοντας τη θέση του ίδιου του παιδιού, όταν μελλοντικά θα κληθεί να δικαιολογηθεί για την έκφραση γνώμης που εξέφρασε σε νεαρότερη ηλικία, χωρίς το ίδιο να συνειδητοποιεί ότι η συνέντευξη που κάποτε έδωσε, μαγνητοσκοπήθηκε. Σημειωτέον ότι και στο ποινικό δίκαιο, όταν ο νομοθέτης επιτρέπει τη λήψη κατάθεσης ανηλίκου με μαγνητοσκόπηση, όπως στο άρθρο 227 ΚΠοινΔ, τούτο γίνεται από πραγματογνώμονα και όχι από τεχνικό σύμβουλο και με την τήρηση των αυστηρών διατυπώσεων και διαδικασιών που προβλέπει ο νόμος. Το ότι επιτρέπει ο νομοθέτης στην αποδεικτική διαδικασία της πολιτικής δίκης τη χρήση ηλεκτρονικού οπτικοακουστικού μέσου κατ' άρθρο 444 παρ.2 ΚΠολΔ δεν σημαίνει ότι επιτρέπεται η χρήση οποιουδήποτε οπτικοακουστικού μέσου, όποιο περιεχόμενο κι αν αυτό έχει. Τέλος, σημειώνεται ότι ακόμη κι αν επιτρεπόταν σε υποθέσεις ανάθεσης της άσκησης της επιμέλειας ανηλίκου τέκνου σε έναν από τους γονείς, η αποδεικτική αξιοποίηση ενός τέτοιου μέσου με την οπτικοακουστική αποτύπωση σε usb- stick της έκφρασης της προτίμησης του παιδιού προς έναν από τους γονείς, η μαγνητοσκόπηση του παιδιού θα προϋπέθετε, εν προκειμένω, που η μητέρα ασκεί μέχρι σήμερα αποκλειστικά με δικαστική απόφαση μόνο την επιμέλεια του τέκνου ενώ τις υπόλοιπες λειτουργίες της γονικής μέριμνας τις ασκεί από κοινού με τον πατέρα, να ληφθεί προηγουμένως και η άδεια του πατέρα κατ' άρθρο 1510 παρ.1 εδ.1 ΑΚ, καθώς μια τέτοια ενέργεια δεν αφορά σε άσκηση επιμέλειας του τέκνου (ιδίως στην ανατροφή, επίβλεψη, μόρφωση, εκπαίδευση και προσδιορισμό του τόπου διαμονής του τέκνου κατ' άρθρο 1518 ΑΚ), αλλά στην εκπροσώπηση του ανηλίκου για να αποτυπωθεί οπτικοακουστικά η γνώμη του στα πλαίσια πολιτικής δίκης που διεξάγεται για τα συμφέροντα αυτού. Για όλους τους παραπάνω λόγους το ως άνω usb-stick δεν θα ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο αυτό.

Επίσης, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, ως παράνομο αποδεικτικό μέσο, το usb memory stick που προσκομίζει ο εκκαλών ως σχετικό 89, με 19 ηλεκτρονικά ψηφιακά αποθηκευμένες οπτικοακουστικές εγγραφές (video), καθώς σύμφωνα με τη συνημμένη από 1.11.2023 βεβαίωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του εκκαλούντος έχουν καταχωριστεί- προφανώς με πρωτοβουλία του εκκαλούντος- βιοτικά συμβάντα σε κάποια εκ των οποίων φέρεται να εμφανίζεται ο ανήλικος να εκδηλώνει την πρόθεσή του κατά την επικοινωνία με τον πατέρα του να θέλει να παραμείνει μαζί του και να εκφράζει τη δυσφορία του να επιστρέψει στη Μυτιλήνη, λαμβανομένου υπόψη ότι τέτοιες οπτικοακουστικές εγγραφές συνιστούν έκφραση της προσωπικότητας του ανήλικου τέκνου και για τη λήψη τους απαιτείται η συναίνεση και του έτερου γονέα που ασκεί από κοινού με τον πρώτο τη γονική μέριμνα του τέκνου (Σχετικά με τη χρήση ενός τέτοιου αποδεικτικού μέσου σημειώνεται ότι στην προσκομιζόμενη από τον εκκαλούντα 298/2021 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου που αφορούσε σε υπόθεση ανάθεσης της άσκησης επιμέλειας ανηλίκων τέκνων σε έναν από τους γονείς, και μεν ελήφθη υπόψη από το Δικαστήριο ως έγγραφο η προσκομισθείσα από τον εκεί εκκαλούντα πατέρα μηχανική απεικόνιση σε ψηφιακό δίσκιο (usb stick) της βιντεοσκοπημένης συνομιλίας της μητέρας με την ανήλικη κόρη των διαδίκων με ερωταπαντήσεις σε βάρος του πατέρα, πλην όμως τη μηχανική αυτή απεικόνιση, κατά τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση, είχε προηγουμένως προσκομίσει η ίδια η μητέρα στην ποινική διαδικασία εναντίον του πατέρα κι έτσι ο πατέρας απέκτησε το εν λόγω αποδεικτικό μέσο, το οποίο κατέστη κοινό και το χρησιμοποίησε στην επακολουθήσασα πολιτική δίκη προς απόδειξη ότι με τη συμπεριφορά αυτή η μητέρα προέβη σε κακή άσκηση της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου, κάτι που δικονομικά επιτρέπεται).

Περαιτέρω, από την εκτίμηση των ένορκων καταθέσεων των μαρτύρων απόδειξης και ανταπόδειξης, που εξετάστηκαν νόμιμα στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, όπως περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση απομαγνητοφωνημένα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του παραπάνω Δικαστηρίου, από τις επιμελεία της εφεσίβλητης ληφθείσες ενώπιον της Συμβολαιογράφου Μυτιλήνης υπ' αριθ. .../2.12.2022,/2.12.2022 και/2.12.2022 ένορκες βεβαιώσεις των αντίστοιχα, κατόπιν νόμιμης κι εμπρόθεσμης κατ' άρθρο 422 ΚΠολΔ κλήτευσης του εκκαλούντος (βλ. την υπ' αριθ./28.11.2022 έκθεση επίδοσης της από 28.11.2022 εξώδικης δήλωσης με πρόσκληση του δικ. επιμελητή της περιφέρειας του Εφετείου Αθηνών με έδρα το Πρωτοδικείο Αθηνώνστον εκκαλούντα), από την υπ' αριθ. .../2023 έκθεση πραγματογνωμοσύνης της κατά τα ως άνω διορισθείσας από το Δικαστήριο τούτο, πραγματογνώμονος ψυχολόγου και την λαμβανόμενη υπόψη κατ' άρθρο 392 παρ.3 ΚΠολΔ από 25.10.2023 παιδοψυχιατρική έκθεση του τεχνικού συμβούλου που όρισε η εφεσίβλητη, ειδικού ψυχίατρου παιδών και εφήβων , όπως λαμβάνονται υπόψη και τα μεταξύ τους ανταλλαγέντα e-mail, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη τα άλλα έγγραφα που

το πρώτον η εφεσίβλητη επικαλείται και προσκομίζει με τις προτάσεις της επαναλαμβανόμενης μετά την πραγματογνωμοσύνη συζήτησης, ακόμη από τα έγγραφα που νόμιμα μετ' επικλήσεως προσκόμισαν οι διάδικοι για τη συζήτηση της ένδικης εφέσεως στις 8.12.2022 και επαναπροσκομίζουν και λαμβάνονται υπόψη είτε προς άμεση απόδειξη, είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, μεταξύ των οποίων οι προσκομιζόμενες από τον εκκαλούντα ενώπιον της Ειρηνοδίκη Πειραιώς υπ' αριθ. .../13.5.2019 και/13.5.2019 ένορκες βεβαιώσεις της και του αντίστοιχα, που ελήφθησαν για να χρησιμοποιηθούν σε προγενέστερη δίκη ασφαλιστικών μέτρων και λαμβάνονται υπόψη ως δικαστικά τεκμήρια, καθώς και από τις προσκομιζόμενες φωτογραφίες (άρθρο 444 παρ.1 στοιχ.3 ΚΠολΔ), τέλος δε από τα αυτεπαγγέλτως λαμβανόμενα υπόψη διδάγματα της κοινής πείρας (άρθρα 336 παρ.4, 591 παρ.1 και 7 ΚΠολΔ) και αφού σημειωθεί ότι το ο Δικαστής του Δικαστηρίου τούτου δεν επικοινωνήσε με τον ανήλικο κρίνοντας ότι λόγω της μικρής ακόμα ηλικίας του και της διαγνωσθείσας σε αυτόν υπερκινητικότητας δεν ήταν εισέτι ώριμος να εκφράσει αβίαστα τη γνώμη του ενώπιον του Δικαστή σχετικά με το ζήτημα της επιμέλειάς του, λόγος για τον οποίο, άλλωστε, διατάχθηκε με την 260/2023 απόφαση, η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης από έχοντα τα σχετικά προσόντα ψυχολόγο, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι, στις 21.11.2007, τέλεσαν ενώπιον του Δημάρχου του Δήμου Περάματος νόμιμο πολιτικό γάμο, ο οποίος στη συνέχεια ιερολογήθηκε κατά τους Κανόνες της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στον Ιερό Ναό στις 11.9.2010. Από τον γάμο τους αυτό απέκτησαν δύο ανήλικα σήμερα τέκνα, τον που γεννήθηκε στις 8.1.2009 και τον, που γεννήθηκε στις 4.5.2017. Στην αρχή του έγγαμου βίου τους οι διάδικοι εγκαταστάθηκαν για οικονομικούς λόγους σε διαμέρισμα του β' ορόφου, εμβαδού 95 τ.μ., ιδιοκτησίας του πατέρα του εκκαλούντος, το οποίο ο πρώτος το έτος 2010 μεταβίβασε στον δεύτερο κατά ψιλή κυριότητα, παρακρατώντας την ισόβια επικαρπία. Στο διαμέρισμα αυτό, που αποτέλεσε τη συζυγική οικία των διαδίκων, διέμεναν αυτοί αρχικά μαζί με τους γονείς του εκκαλούντος, με τους οποίους οι σύζυγοι συμβίωναν έως το φθινόπωρο του έτους 2012, οπότε, λόγω των προστριβών, που ευλόγως προκαλούνταν στο ζευγάρι από την παρουσία στο ίδιο σπίτι των γονέων του συζύγου, οι τελευταίοι αποχώρησαν και εγκαταστάθηκαν σε διαμέρισμα, κείμενο στο ισόγειο της ίδιας ως άνω οικοδομής. Η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων όμως και πάλι δεν εξελίχθηκε ομαλά και έφτασαν σε οριστική διάσταση με την αποχώρηση της εφεσίβλητης από τη συζυγική οικία στις 3.4.2019, κατόπιν ενός φραστικού επεισοδίου μεταξύ τους, λόγω των αγεφύρωτων ήδη διαφορών τους, με συνέπεια η εφεσίβλητη να πάρει μαζί της τον μικρότερο υιό της και να αναχωρήσει για την πατρική της οικία στην Λέσβου, ενώ ο μεγαλύτερος υιός των διαδίκων παρέμεινε στην οικογενειακή στέγη, καθώς δεν ήθελε να την ακολουθήσει (βλ. την από 3.4.2019 υπεύθυνη δήλωση της εφεσίβλητης στο Α.Τ. Περάματος, στην οποία αναφέρεται ότι εκείνη ζήτησε από τον ανήλικο υιό της να πάει μαζί της, αλλά αυτός δεν την ακολούθησε). Στις 5.4.2019, ο εκκαλών κατέθεσε σε βάρος της συζύγου του ενώπιον

του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά την από 4.4.2019 (με αριθ. έκθ. κατ./2019) αίτησή του για λήψη ασφαλιστικών μέτρων με αίτημα να του ανατεθεί προσωρινά η επιμέλεια αμφοτέρων των ανήλικων τέκνων τους και να μετοικήσει η εφεσίβλητη από τη συζυγική οικία, ενώ την ίδια ημέρα (5.4.2019) η εφεσίβλητη κατέθεσε σε βάρος του συζύγου της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης την με αριθ. έκθ. κατ./2019 αίτησή της ασφαλιστικών μέτρων για την ανάθεση σε αυτήν της προσωρινής επιμέλειας των ανήλικων τέκνων τους με σωρευμένο αίτημα προσωρινής διαταγής, η συζήτηση της οποίας ορίστηκε στις 9.4.2019 και επ' αυτής εκδόθηκε η από 10.4.2019 προσωρινή διαταγή του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή η εν λόγω αίτηση και ανατέθηκε σε αυτήν προσωρινά η επιμέλεια μόνο του ανήλικου μέχρι τη συζήτηση της από 4.4.2019 αίτησής της για λήψη ασφαλιστικών μέτρων και υπό τον όρο συζήτησης αυτής κατά την ορισθείσα δικάσιμο της 17.5.2019. Παράλληλα, ο εκκαλών κατέθεσε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά την με αριθ. έκθ. κατ./2019 αυτοτελή αίτησή του για χορήγηση προσωρινής διαταγής με αίτημα να του ανατεθεί προσωρινά η επιμέλεια αμφοτέρων των ανήλικων τέκνων του έως την έκδοση αποφάσεως επί της προαναφερθείσας αίτησής του, να υποχρεωθεί η εφεσίβλητη να του παραδώσει τον ανήλικο με την απειλή χρηματικής ποινής, η δε συζήτησή της ορίστηκε στις 12.4.2019 και επ' αυτής εκδόθηκε η από 12.4.2019 προσωρινή διαταγή του Δικαστή του παραπάνω Δικαστηρίου, με την οποία ανατέθηκε στον εκκαλούντα προσωρινά η επιμέλεια του ανήλικου μέχρι την έκδοση απόφασης επί της προαναφερθείσας αίτησής του και ρυθμίστηκε προσωρινά το δικαίωμα επικοινωνίας του με τον ανήλικο κάθε 1ο και 3ο Παρασκευοσαββατοκύριακο του μήνα από ώρα 16.00 της Παρασκευής έως ώρα 16.00 της Κυριακής, με την επικοινωνία να λαμβάνει χώρα στην οικία του στο ... Αττικής μέχρι τη συζήτηση της ανωτέρω αίτησής του ασφαλιστικών μέτρων και υπό τον όρο της συζήτησής της στη δικάσιμο αυτή. Επικαλούμενος ο εκκαλών παραβιάσεις της ως άνω από 12.4.2019 προσωρινής διαταγής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, κατέθεσε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Πειραιά τις από 14.5.2019, 3.6.2019 και 14.7.2019 εγκλήσεις του κατά της εφεσίβλητης, ενώ της απέστειλε και την από 14.5.2019 εξώδικη απάντηση- δήλωση- διαμαρτυρία- πρόσκληση. Στις 15.4.2019 συζητήθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Μυτιλήνης αίτημα χορήγησης προσωρινής διαταγής της εφεσίβλητης, που εμπεριείχετο στην με αριθ. έκθ. κατ./11.4.2019 αίτησή της ασφαλιστικών μέτρων, επί της οποίας εκδόθηκε η από 16.4.2019 προσωρινή διαταγή του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, που ρύθμισε προσωρινά το δικαίωμα επικοινωνίας της με τον ανήλικο Επίσης, κατόπιν συνεκδίκασης αντίθετων αγωγών διαζυγίου των διαδίκων, εκδόθηκε η 2381/2020 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, που απέρριψε την/2019 αγωγή της εφεσίβλητης, δέχθηκε την/2019 αγωγή του εκκαλούντος και απήγγειλε τη λύση του γάμου των διαδίκων. Ήδη η απόφαση αυτή έχει καταστεί αμετάκλητη (βλ. την υπ' αριθ./19.10.2020 έκθεση

επίδοσης της απόφασης από τον δικ. επιμελητή του Εφετείου Β. Αιγαίου του Πρωτοδικείου Μυτιλήνης προς την εφεσίβλητη και το από 18.6.2021 με αρ./2021 πιστοποιητικό της γραμματέως του Πρωτοδικείου Πειραιά ότι δεν βρέθηκαν τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα κατά της παραπάνω απόφασης). Περαιτέρω, επί των προαναφερθεισών από 4.4.2019 (αριθ. έκθ. κατ./5-4-2019) και από 10.4.2019 (αριθ. έκθ. κατ./11-4-2019) συνεκδικαζόμενων αιτήσεων της εφεσίβλητης εκδόθηκε η 261/2019 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, η οποία ανέστειλε τη συζήτησή της λόγω εκκρεμοδικίας έως την έκδοση απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά επί της προαναφερθείσας από 4.4.2019 αίτησης ασφαλιστικών μέτρων του εκκαλούντος, επί της οποίας εκδόθηκε η 976/2019 απόφαση του αμέσως ανωτέρω Δικαστηρίου, η οποία ανέθεσε στον εκκαλούντα την προσωρινή επιμέλεια του μεγαλύτερου υιού των διαδίκων, και επί προφορικώς ασκηθείσας ανταίτησης της εφεσίβλητης ανέθεσε σε αυτήν την προσωρινή επιμέλεια του ανήλικου, ενώ ρύθμισε προσωρινά και το δικαίωμα της επικοινωνίας της με το έτερο τέκνο, Για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας με τον ανήλικο, ο εκκαλών και οι γονείς του κατέθεσαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά την από 3.9.2019 (αριθ. έκθ. κατ./2019) αίτησή τους ασφαλιστικών μέτρων με αίτημα προσωρινής διαταγής, επί της οποίας εκδόθηκε η από 12.9.2019 προσωρινή διαταγή του Δικαστή του εν λόγω Δικαστηρίου, με την οποία ρυθμίστηκε προσωρινά η επικοινωνία τους με τον ανήλικό με την απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης της εφεσίβλητης, η δε επικοινωνία ορίστηκε ως εξής: α) για διάστημα μίας εβδομάδας ανά μήνα και ειδικότερα την τρίτη εβδομάδα κάθε μήνα από ώρα 10.00 της Δευτέρας έως ώρα 18.00 της Κυριακής, επιμεριζομένης της δαπάνης μετάβασης και επιστροφής της εφεσίβλητης και του τέκνου στο κατ' ίσα μέρη μεταξύ των διαδίκων, και σε περίπτωση ασθένειας του ανηλίκου ή ματαίωσης των ακτοπλοϊκώνδρομολογίων η επικοινωνία να μετατίθεται για την αμέσως επόμενη εβδομάδα, β) για επτά μέρες τα Χριστούγεννα από ώρα 10.00 της 23ης Δεκεμβρίου έως ώρα 20.00 της 29ης του ιδίου μήνα και γ) διαδικτυακά με βιντεοκλήση ή, σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας, τηλεφωνικά μεταξύ των ωρών 18.00 έως 20.00 για 20 λεπτά της ώρας κάθε φορά, για τη δε δια ζώσης επικοινωνία το τέκνο θα παραδιδόταν συνοδευόμενο από τη μητέρα του στην οικία του πατέρα του στο Αττικής, από όπου και θα παραλαμβάνόταν κατά το τέλος της επικοινωνίας από την ίδια. Για την παραβίαση της προσωρινής διαταγής ο εκκαλών και οι γονείς τους κατέθεσαν ενώπιον της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών Πειραιώς την από 4.10.2019 έγκλησή τους σε βάρος της εφεσίβλητης. Ακολουθώντας το Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά, δικάζοντας την από 3.9.2019 (με αρ. έκθ. κατ./6-9-2019) αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του εκκαλούντος και των γονέων του, με την 1972/2019 απόφασή του, δέχτηκε αυτή και ρύθμισε προσωρινά την προσωπική επικοινωνία των αιτούντων με τον ανήλικο, ως εξής: α) Για διάστημα μίας εβδομάδας την τρίτη εβδομάδα εκάστου μηνός και δη από ώρας 10.00 π.μ. την τρίτη ημέρα Δευτέρας εκάστου μηνός έως ώρας 20.00 της επομένης αυτής ημέρας

Κυριακής. Σε περίπτωση ασθένειας του ανηλίκου η επικοινωνία των αιτούντων μετά του ανωτέρω ανηλίκου θα μετατίθεται την αμέσως επόμενη εβδομάδα, β) κατά τη διάρκεια των εορτών των Χριστουγέννων από ώρα 10.00 π.μ. της 23ης Δεκεμβρίου έως ώρα 20.00 της 29ης Δεκεμβρίου κατά τα μονά έτη και από ώρα 10.00 της 29ης Δεκεμβρίου έως ώρα 20.00 της 4ης Ιανουαρίου κατά τα ζυγά έτη, γ) κατά τη διάρκεια των εορτών του Πάσχα από ώρα 10.00 της Μεγάλης Δευτέρας έως ώρα 20.00 της Κυριακής του Πάσχα κατά τα μονά έτη και από ώρα 10.00 π.μ. της Δευτέρας του Πάσχα έως ώρα 20.00 της Κυριακής του Θωμά κατά τα ζυγά έτη, δ) κατά τις θερινές διακοπές από ώρα 10.00 της 15ης Ιουλίου έως ώρα 20.00 της 5ης Αυγούστου και ε) καθημερινά διαδικτυακά με βιντεοκλήση και σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας τηλεφωνικά για είκοσι λεπτά μεταξύ των ωρών 18.00 και 20.00. Η καθ'ης αιτούσα (νυν εφεσίβλητη) θα παραδίδει το ανήλικο στην οικία του πρώτου αιτούντος πατέρα του ανωτέρω ανηλίκου, κατά την έναρξη της επικοινωνίας και θα παραλαμβάνει αυτό ομοίως στην οικία του πρώτου αιτούντος, κατά τη λήξη της επικοινωνίας. Η ανωτέρω υπό στοιχείο (α) επικοινωνία δεν θα ισχύει το υπόλοιπο του μηνός Αυγούστου που η μητέρα θα πραγματοποιεί τις θερινές διακοπές της με το ανωτέρω ανήλικο, καθώς επίσης και κατά τα ζυγά έτη των εορτών των Χριστουγέννων για τον μήνα Ιανουάριο. Τη μεταρρύθμιση της επικοινωνίας αυτής ζήτησε η εφεσίβλητη με την από 15.4.2021 (υπ' αριθ. κατ. ΓΑΚ/ΕΑΚ .../2021) αίτησή της κατά των παραπάνω αιτούντων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, πλην όμως με την 1384/2022 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου απορρίφθηκε η αίτηση αυτή. Περαιτέρω, πράγματι κατά το πρώτο διάστημα που ορίστηκε δικαστικά η επικοινωνία του εκκαλούντος με τον ανήλικο, υπήρξε περίπτωση και συγκεκριμένα το τριήμερο 19-20-21.4.2019 που η εφεσίβλητη δεν έφερε το ανήλικο τέκνο για την επικοινωνία στο, επικαλούμενη οικονομική αδυναμία, γεγονός που δεν δικαιολογεί καταρχάς την άρνηση της επικοινωνίας του πατέρα με το τέκνο. Εντούτοις, ήδη τουλάχιστον από τα Χριστούγεννα του 2020, όπως και ο ίδιος ο εκκαλών συνομολογεί, φαίνεται ότι υπάρχει συμμόρφωση της εφεσίβλητης με τις διατάξεις της 1972/2019 απόφασης ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, που ρυθμίζει μέχρι σήμερα την επικοινωνία του εκκαλούντος με τον ανήλικο Πέραν αυτού και ανεξαρτήτως των προσωπικών διαφορών των διαδίκων πρώην συζύγων που εξακολουθούν να τους χωρίζουν και να προκαλούν εντάσεις μεταξύ τους, αμφότεροι οι διάδικοι έχουν ανταποκριθεί στα γονεϊκά τους καθήκοντα έναντι του ανηλίκου υιού τους,, με αγάπη, υπευθυνότητα και εντέλει με επιτυχία. Στην υπ' αριθ./2023 έκθεση πραγματογνωμοσύνης της η διορισθείσα πραγματογνώμων, ψυχολόγος, ύστερα από συνεδρίες που πραγματοποίησε ανά δυάδες με τη μητέρα και το παιδί, τον πατέρα και το παιδί, τα δύο αδέρφια ανήλικα τέκνα καθώς και με μόνο τον ανήλικο, αφού πρώτα αναφέρεται στη διαγνωσθείσα στον Υπερκινητικότητα (R46.3- ICD 10), σχετικά με την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού επισημαίνει τα εξής: «Η αξιολόγηση της ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης του αποκαλύπτει μια εικόνα ενός παιδιού που

ευδοκίμει συναισθηματικά και ψυχολογικά μέσα στο οικογενειακό του πλαίσιο. Η ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του χαρακτηρίζεται από ασφαλείς προσκολλήσεις (Bowlby, 1979; Verhage et al., 2016), προσαρμοστικές δεξιότητες αντιμετώπισης (Compas et al., 2017), θετικές σχέσεις (Kerns et al., 2018) και αποτελεσματική συναισθηματική έκφραση (Gross & Jazaieri, 2014). Οι αλληλεπιδράσεις του με τους δύο γονείς και τον αδερφό του αναδεικνύουν ένα περιβάλλον φροντίδας που ενισχύει τη συναισθηματική ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα (Cicchetti, 2016). Η ικανότητά του να επικοινωνεί ανοιχτά, να διαχειρίζεται τα συναισθήματά του και να εμπλέκεται σε θετικές σχέσεις αντανάκλα μια σταθερή βάση για τη διαρκή ψυχοσυναισθηματική του ευημερία. Η υποστήριξη της διατήρησης του αδελφικού δεσμού του (McHale et al., 2012) και η παροχή ευκαιριών για συνεχή συναισθηματική έκφραση και ανάπτυξη θα είναι ζωτικής σημασίας για τη μελλοντική του ανάπτυξη». Παρακάτω, εξετάζοντας η πραγματογνώμων τις αλληλεπιδράσεις που έχει το παιδί με κάθε γονέα και με τον μεγαλύτερο αδελφό του, διαλαμβάνει τα εξής: «- Αλληλεπίδραση μεταξύ μητέρας και παιδιού: Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ του και της μητέρας του απεικονίζουν μια σχέση φροντίδας και συναισθηματικής υποστήριξης. Οι βραδινές τους συνομιλίες και οι δραστηριότητες παρέχουν μια ανοιχτή επικοινωνία και σύνδεση (Ensor & Hughes, 2010). Η προσέγγιση της μητέρας ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη του για συναισθηματική άνεση και υποστήριξη. Η προθυμία του να μοιραστεί μαζί της τα συναισθήματα και τις εμπειρίες του δείχνει μια ασφαλή προσκόλληση (Bowlby, 1979). Η προσαρμοστικότητα και η δέσμευση της μητέρας στην αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών του δημιουργούν ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και κατανόησης. – Αλληλεπίδραση μεταξύ πατέρα και παιδιού: Οι αλληλεπιδράσεις του με τον πατέρα του τονίζουν τη συντροφικότητα και την ενεργό δέσμευση. Οι κοινές δραστηριότητές τους, από εκδρομές στην παιδική χαρά μέχρι ψήσιμο στην τσάμπα, ενισχύουν έναν ισχυρό δεσμό πατέρα- παιδιού (Parke, 2013). Η εστίαση του πατέρα στην επικοινωνία και την ενθάρρυνση δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου ο νιώθει άνετα να εκφραστεί (Sarkadi et al., 2008). Ο πατέρας εξέφρασε την επιθυμία να εγγράψει τον σε αθλητικές ομάδες, ιδιαίτερα στο ποδόσφαιρο, αντανάκλα το ενεργητικό και εμπλουτιστικό γονεϊκό του τρόπο. Η καθιερωμένη ρουτίνα, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που αφιερώνεται με τη γιαγιά και τον πατέρα, υπογραμμίζει μια ολιστική προσέγγιση στην ανάπτυξη του – Αλληλεπίδραση αδελφών: Η αδελφική σχέση μεταξύ του και του μεγαλύτερου αδελφού του δείχνει συντροφικότητα, κοινά ενδιαφέροντα και συναισθηματική υποστήριξη. Συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες μαζί, όπως παίζοντας παιχνίδια, περνώντας χρόνο σε δραστηριότητες και έχοντας κοινά ενδιαφέροντα (McHale et al., 2012). Η υπεύθυνη και προσεκτική στάση του μεγαλύτερου αδερφού συμβάλλει στη συναισθηματική ευημερία του (Feinberg et al., 2012). Οι αλληλεπιδράσεις τους χαρακτηρίζονται από γέλιο και θετικές αναμνήσεις, δημιουργώντας έναν ισχυρό αδελφικό δεσμό. Παρά τις περιστασιακές συγκρούσεις, η σχέση τους είναι πολύτιμη πηγή αμοιβαίας κατανόησης και ενθάρρυνσης.»

Στη συνέχεια, η πραγματογνώμων απαντά στο παρακάτω ερώτημα που της τέθηκε από το Δικαστήριο: «Γ) Καθορισμός με ποιον από τους δύο γονείς το παιδί παρουσιάζει μεγαλύτερη ευκολία επικοινωνίας, εντοπισμός τυχόν συναισθηματικών δυσκολιών σε σχέση με τον έναν από τους δύο γονέα και αξιολόγηση τυχόν προτίμησης που μπορεί να έχει εκφράσει το παιδί για τους γονείς ή τον τόπο διαμονής: – Επικοινωνία και συναισθηματικές δυσκολίες με κάθε γονέα: Ο επιδεικνύει μια αξιοσημείωτη ευκολία επικοινωνίας και με τους δύο γονείς, επιδεικνύοντας την άνεσή του στην έκφραση των σκέψεων και των συναισθημάτων του. Κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων με τη μητέρα του, συζητά ανοιχτά την ημέρα και τα συναισθήματά του, τονίζοντας τη στενή τους σχέση. Η προθυμία του να μοιραστεί τις εμπειρίες του με τον πατέρα του υπογραμμίζει την ισχυρή συναισθηματική τους σχέση. Οι ανοιχτές συνομιλίες του και με τους δύο γονείς δείχνουν ότι νιώθει ασφάλεια όταν συζητά τις ανησυχίες του, προτείνοντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον. Όσον αφορά τις συναισθηματικές δυσκολίες, ο δεν εμφανίζει σημαντικά σημάδια στενοχωρίας ή δυσφορίας με κανέναν από τους δύο γονείς. Οι θετικές του αλληλεπιδράσεις και οι συναισθηματικές εκφράσεις του και με τους δύο γονείς δείχνουν ότι είναι συναισθηματικά καλά προσαρμοσμένος. Ωστόσο, μικρά σημάδια κόπωσης που παρατηρήθηκαν προς το τέλος της συνεδρίας με τη μητέρα μπορεί να αποδοθούν στη διάρκεια της αλληλεπίδρασης και όχι σε εγγενείς συναισθηματικές δυσκολίες. – Προτίμηση του παιδιού σχετικά με τους γονείς ή τον τόπο διαμονής: Η προτίμηση του ως προς τους γονείς ή τον τόπο διαμονής δεν φαίνεται να είναι έντονη. Δείχνει ικανοποίηση και στοργή και προς τους δύο γονείς, υποδηλώνοντας μια ισορροπημένη σχέση με τον καθένα. Η ουδέτερη στάση του μπορεί να οφείλεται στην προσαρμοστική φύση του και στις ισχυρές σχέσεις που έχει δημιουργήσει και με τους δύο γονείς. Η απουσία έντονης προτίμησης για έναν γονέα ή κατοικία υποδηλώνει ότι ο βρίσκει άνεση και ευτυχία και στα δύο νοικοκυριά. Η ικανότητα του να εκφράζει αγάπη και προσκόλληση και στους δύο γονείς υπογραμμίζει περαιτέρω τη συναισθηματική του ασφάλεια και ικανοποίηση μέσα στο οικογενειακό πλαίσιο. Αυτή η έλλειψη έντονης προτίμησης ευθυγραμμίζεται με την ισορροπημένη ανατροφή και την προσαρμοστική φύση του. Αξίζει να σημειωθεί ότι η σχέση του με τον μεγαλύτερο αδερφό του είναι ένας επιπλέον παράγοντας που συμβάλλει θετικά στη συνολική συναισθηματική του ευεξία και ανάπτυξη.» Στη συνέχεια, η πραγματογνώμων εξετάζει ποιες θα ήταν οι συνέπειες στην ανάπτυξη του παιδιού, η τυχόν ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας του ανήλικου στη μητέρα ή στον πατέρα του. Σε περίπτωση ανάθεσης της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου στη μητέρα, η πραγματογνώμων, ενώ διαπιστώνει τον στενό δεσμό που μοιράζεται το παιδί με τη μητέρα, διατηρεί κάποιες επιφυλάξεις: α) ως προς τα γνωστικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του παιδιού, αναφέροντας ότι «...οι περιορισμοί στην πρόσβαση σε ποικίλες ευκαιρίες μάθησης και δραστηριότητες εμπλουτισμού, ιδιαίτερα στο περιβάλλον του χωριού, θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν τη γνωστική του διέγερση (Vygotsky, 1978)», β) ως προς τα

κοινωνικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη αυτή, αναφέροντας ότι «...η περιορισμένη κοινωνική έκθεση λόγω των γεωγραφικών περιορισμών του χωριού μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά του να σχηματίσει ένα ευρύτερο κοινωνικό δίκτυο, επομένως υπάρχει ο κίνδυνος ενός στενότερου κοινωνικού δικτύου, περιορίζοντας την έκθεση σε διαφορετικές κοινωνικές προοπτικές (Granovetter, 2017), γ) ως προς τις συνέπειες στο συναισθηματικό πεδίο, αναφέροντας ότι «...η πιθανή διαταραχή ψυχικής υγείας από τη μετάβαση μεταξύ δύο διαφορετικών νοικοκυριών και περιβαλλόντων θα μπορούσαν να συμβάλουν σε συναισθηματικές προκλήσεις, ιδιαίτερα εάν εκτιμηθεί η επιθυμία του τέκνου (.....) να μένει μαζί με τον αδελφό του». Σε περίπτωση ανάθεσης της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου στον πατέρα, η πραγματογνώμων διαβλέπει μεγαλύτερες δυνατότητες στη γνωστική ανάπτυξη του τέκνου, αναφέροντας ότι «η ενασχόληση με ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, η εξερεύνηση νέων εμπειριών και η συμμετοχή σε αθλήματα μέσα στο πολυσύχναστο περιβάλλον της πόλης θα μπορούσαν ενδεχομένως να ενισχύσουν τη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού. Το αστικό περιβάλλον παρέχει πρόσβαση σε ποικίλες ευκαιρίες μάθησης, οι οποίες μπορεί να διευκολύνουν τη γνωστική του ανάπτυξη». Ωστόσο παρατηρεί ότι «ενώ το αστικό περιβάλλον προσφέρει ποικίλες ευκαιρίες μάθησης, ένα υπερβολικά φορτωμένο πρόγραμμα και έμφαση στις δραστηριότητες μπορεί να συμβάλει ακούσια στην πίεση της απόδοσης και να μειώσει τον χρόνο για μη δομημένο παιχνίδι και χαλάρωση». Σχετικά με τις συνέπειες που θα έχει στις κοινωνικές σχέσεις του, η ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας του στον εκκαλούντα, η πραγματογνώμων αναφέρει ότι «οι συχνές αλληλεπιδράσεις του παιδιού με τον μεγαλύτερο αδελφό του, τα ξαδέρφια και η δυνατότητα για νέες φιλίες στο περιβάλλον της πόλης θα μπορούσαν να συμβάλλουν στις κοινωνικές του δεξιότητες και στις σχέσεις με τους συνομηλίκους του (Newman & Newman, 2017). Το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο μπορεί να τον εκθέσει σε ποικίλες εμπειρίες και προοπτικές». Ως προς τη συναισθηματική συνθήκη που θα υπάρξει σε μια τέτοια περίπτωση, η πραγματογνώμων αναφέρει ότι «ο ασφαλής δεσμός με τον πατέρα του μπορεί να παρέχει συναισθηματική σταθερότητα. Επιπλέον, η παρουσία του αδελφού στο ίδιο νοικοκυριό μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συναισθηματική ευεξία, προσφέροντας ένα επιπλέον επίπεδο υποστήριξης, συντροφικότητας και αμοιβαίας κατανόησης». Στο συμπέρασμα της εκθέσεώς της η πραγματογνώμων αναφέρει τα εξής: «Λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία του παιδιού, το αναπτυξιακό στάδιο και την ποιότητα των σχέσεών του, είναι προφανές ότι η ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του είναι ακμάζουσα. Οι ασφαλείς προσκολλήσεις του και στους δύο γονείς, η γαλουχική σχέση αδελφών και η ανοιχτότητά του στην επικοινωνία συμβάλλουν στη συναισθηματική του ευημερία. Αυτές οι θετικές αλληλεπιδράσεις και εκφράσεις στοργής από όλα τα μέλη της οικογένειας δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που ενισχύει τις προσαρμοστικές του δεξιότητες αντιμετώπισης και την ψυχολογική του ανθεκτικότητα. Κατά συνέπεια, και οι δύο γονείς εμφανίζουν ισχυρές συναισθηματικές συνδέσεις με το παιδί, κάτι που αποτελεί απόδειξη της ατομικής

συνεισφοράς τους στη συνολική ανάπτυξή του. Υπό το πρίσμα της συνολικής αξιολόγησης που διενεργήθηκε, είναι απαραίτητο να σταθμιστούν και οι δύο πλευρές της ρύθμισης της επιμέλειας για να καταλήξουμε σε μια τεκμηριωμένη σύσταση. Από τη μια πλευρά, ο ισχυρός συναισθηματικός δεσμός του παιδιού με τη μητέρα του είναι εμφανής μέσω της ανοιχτής επικοινωνίας του και της περιγραφής του τέκνου για ευχάριστες δραστηριότητες που κάνουν μαζί. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της διατήρησης του δεσμού φροντίδας, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει θετικά την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Από την άλλη πλευρά, ο ισχυρός συναισθηματικός δεσμός και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ του παιδιού και του πατέρα του δείχνουν μια στενή σχέση που χαρακτηρίζεται από συντροφικότητα και υπεύθυνη φροντίδα. Η δέσμευση του πατέρα να παρέχει σταθερότητα και υποστηρικτικό περιβάλλον είναι εμφανής μέσω της ενασχόλησής του με την καθημερινή ρουτίνα του παιδιού, της καλλιέργειας της αδελφικής σχέσης και της ενεργού συμμετοχής σε εξωσχολικές δραστηριότητες. Η εμπιστοσύνη του παιδιού από τον πατέρα του ως πηγή συναισθηματικής υποστήριξης και η χαρά που αποκομίζουν και οι δύο από τις κοινές τους εμπειρίες ενισχύουν περαιτέρω την υπόθεση για μια διευθέτηση υπέρ του πατέρα. Είναι σημαντικό να εξετάσουμε τον πιθανό αντίκτυπο του χωρισμού των δύο αδελφών, που μοιράζονται έναν ισχυρό και στοργικό αδερφικό δεσμό. Η διατήρηση των αλληλεπιδράσεών τους, καθώς και η παροχή σταθερότητας και οικειότητας, θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στη συναισθηματική τους κατάσταση. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η διατήρηση του δεσμού των αδελφών δεν χρειάζεται να εξαρτάται αποκλειστικά από μια κοινή συμφωνία διαβίωσης, καθώς η ποιότητα και η συχνότητα των αλληλεπιδράσεών τους μπορούν να διατηρηθούν με διάφορα μέσα όπου αυτό είναι εφικτό. Προκειμένου να καταλήξουμε σε ένα τελικό συμπέρασμα, είναι επιτακτική ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στα καλύτερα συμφέροντα και την ολιστική ανάπτυξη του Ενώ και οι δύο γονείς έχουν αποδείξει τις ικανότητές τους να παρέχουν συναισθηματική υποστήριξη και ένα περιβάλλον φροντίδας, είναι σημαντικό να σταθμιστούν οι ατομικές ανάγκες, προτιμήσεις και ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος του παιδιού στην ευημερία του. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμοστικότητα του παιδιού, τις θετικές του σχέσεις και με τους δύο γονείς και τα πιθανά οφέλη από τη διατήρηση συνεπών αλληλεπιδράσεων με τον αδερφό του, η επιλογή της επιμέλειας υπέρ του πατέρα, με τακτικές ευκαιρίες επίσκεψης για τη μητέρα, θα μπορούσε ενδεχομένως να προσφέρει μια ισορροπημένη λύση που υποστηρίζει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη και τη συνολική ανάπτυξη του παιδιού. Αλλά να υπάρχει η πιθανότητα επανεξέτασης της επιμέλειας καθώς ο μεγαλώνει και οι ανάγκες του ίσως αλλάξουν. Συμπερασματικά, διερευνήθηκαν σχολαστικά η ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και οι αλληλεπιδράσεις του με κάθε γονέα και τον αδερφό του. Είναι προφανές ότι και οι δύο γονείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή του παιδιού. Οι ασφαλείς προσκολλήσεις του παιδιού και οι θετικές αλληλεπιδράσεις και με τους δύο γονείς είναι αξιέπαινες. Ωστόσο, η βέλτιστη ανάπτυξή του, τόσο αναπτυξιακά όσο και

συναισθηματικά, φαίνεται να υποστηρίζεται καλύτερα σε μια διάταξη διαβίωσης που εξασφαλίζει τη στενή παρουσία των δύο αδελφών. Επιπλέον, οι σκέψεις σχετικά με τον αντίκτυπο του χωρισμού στην ψυχική υγεία των παιδιών τονίζουν περαιτέρω τη σημασία της διατήρησής τους μαζί. Το νοικοκυριό του πατέρα παρουσιάζει ένα ευρύτερο φάσμα ευκαιριών για δραστηριότητες και ενδιαφέροντα, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν θετικά στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Κατά τη λήψη της απόφασης, είναι πρωταρχικής σημασίας να δοθεί προτεραιότητα στη συναισθηματική ευημερία και την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών, με στόχο μια ρύθμιση που υποστηρίζει καλύτερα την ευημερία τους». Την αξιοπιστία της παραπάνω έκθεσης δικαστικής πραγματογνωμοσύνης αμφισβητεί η εφεσίβλητη μέσω του τεχνικού της συμβούλου ψυχίατρου, ο οποίος παρέστη σε μια μόνο συνεδρία της πραγματογνώμονος με τη μητέρα και τον ανήλικο και ο οποίος με την από 25.10.2023 παιδοψυχιατρική του έκθεση υποστηρίζει ότι δεν τηρήθηκαν οι κανόνες της παιδοψυχιατρικής/ παιδοψυχολογικής δεοντολογίας και ότι η ψυχολογική εκτίμηση του παιδιού δεν διενεργήθηκε ορθά κατά τα ισχύοντα επιστημονικά δεδομένα. Υποστηρίζει ότι οι ερωτήσεις της πραγματογνώμονος ήταν επαναλαμβανόμενες και καθοδηγητικές, ότι δεν αφιερώθηκε επαρκής χρόνος για την εξέταση παιδιού και μητέρας, ότι η εξετάστρια δεν επεδίωξε να εκτιμήσει τις απόψεις και των δύο πλευρών και δεν ανέδειξε την ύπαρξη των κλινικών στοιχείων που θα συνέβαλαν στην απάντηση των ερωτημάτων του δικαστηρίου, ότι δεν εκτίμησε ορθά το αναπτυξιακό επίπεδο του ανήλικου και την ικανότητά του να δίνει σωστές πληροφορίες, ότι η διορισθείσα πραγματογνώμων δεν είναι παιδοψυχολόγος και δεν έχει την επιστημονική ικανότητα να αποφαινεται για τον πολύπλοκο ψυχολογικό κόσμο των παιδιών και ότι όταν εκείνη συνάντησε τη μητέρα με το παιδί δεν φρόντισε το περιβάλλον του σαλονιού της να έχει παιχνίδια και υλικά ζωγραφικής, φιλικά για παιδί της ηλικίας του Όλες οι παραπάνω αιτιάσεις δεν αποδεικνύονται βάσιμες. Ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης δεν διευκρινίζει ποιες τυχόν ερωτήσεις της πραγματογνώμονος αποπροσανατόλισαν το παιδί και επηρέασαν την ικανότητά του να δίνει σωστές απαντήσεις και ποιες ερωτήσεις επαναλήφθηκαν με σκοπό να καθοδηγηθεί ο ανήλικος να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις. Ούτε εξάλλου ευσταθεί ότι η πραγματογνώμων δεν επιδίωξε να εκτιμήσει τις απόψεις και των δύο πλευρών, δεδομένου ότι πραγματοποίησε τις συνεδρίες με όλους τους διαδίκους, σύμφωνα με τις οδηγίες της 260/2023 απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου. Περαιτέρω, ο τεχνικός σύμβουλος αναφέρει στην έκθεσή του ότι η εικόνα του ανήλικου τόσο στην πρώτη συνεδρία στο γραφείο της πραγματογνώμονος, όσο και στη δεύτερη συνεδρία αξιολόγησης στο γραφείο του ήταν συμβατή με τα κριτήρια διάγνωσης της Υπερκινητικής Διαταραχής (F90.0 κατά ICD-10) και Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) σύμφωνα με το Διαγνωστικό Εγχειρίδιο DSM-V. Ωστόσο, η διάγνωση αυτή επιβεβαιώνεται μόνο ως προς το σκέλος της Υπερκινητικότητας (R 46.3- ICD 10) με βάση την με αριθ. πρωτ. από 3.11.2022 βεβαίωση του Κοινοτικού Κέντρου Ψυχικής Υγείας Παιδιού και Εφήβου

(Κο. Κε. Ψ. Υ.Π.Ε.) του Γενικού Νοσοκομείου Μυτιλήνης που προσκομίζει η εφεσίβλητη. Κατά την άποψη του τεχνικού συμβούλου ο ανήλικος πρέπει να παραμείνει με τη μητέρα του, καθώς η μητέρα επιδεικνύει αποδεδειγμένα ενδιαφέρον και αφοσίωση για την ανάπτυξη του παιδιού της, φαίνεται να έχει περισσότερη εμπειρία και εκπαιδευτική προετοιμασία σχετικά με τη φροντίδα του παιδιού, ήταν μαζί του κατά τα πρώτα κρίσιμα χρόνια της ζωής του και η ίδια έχει εμφανίσει προθυμία να συμμετάσχει σε προγράμματα ψυχολογικής υποστήριξης για το παιδί, προσπαθώντας να προσαρμόσει την αντίδρασή της στις ανάγκες του, ενώ η μη αλλαγή των συνθηκών διαβίωσης του παιδιού εκτιμάται πως θα διαφυλάξει την περαιτέρω ψυχοσυναισθηματική του ανάπτυξη. Ως λόγους που συνηγορούν υπέρ του να παραμείνει ο ανήλικος με τη μητέρα του ο τεχνικός σύμβουλος αναφέρει τη συναισθηματική σύνδεση, ήτοι ότι συνήθως παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν ιδιαίτερα στενούς δεσμούς με τη μητέρα τους, την ευημερία και τις προοπτικές ανάπτυξης, ήτοι ότι οι μητέρες συχνά είναι οι κύριοι φροντιστές στα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού και έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν επίπονη φροντίδα και εκπαίδευση, και το σταθερό περιβάλλον, ήτοι ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, η μητέρα που άλλωστε βρίσκεται με το παιδί από τα πρώτα κρίσιμα χρόνια είναι πιο πιθανό να παρέχει σταθερό περιβάλλον και ρουτίνα για το παιδί, κρίσιμα για την ανάπτυξή του. Περαιτέρω, ο τεχνικός σύμβουλος αναφέρει ότι πραγματοποίησε συνεδρία στο γραφείο του με το παιδί και ότι αυτό του είπε ότι επιθυμεί να διαμένει στη Μυτιλήνη και τη μητέρα του. Ο ίδιος αμφισβητεί το αναφερόμενο στην έκθεση της πραγματογνώμονος ότι το παιδί διαθέτει εξαιρετική ικανότητα να προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες και ότι το αστικό περιβάλλον του Περάματος θα είχε περισσότερα οφέλη για τον ανήλικο από το περιβάλλον της Λέσβου και τέλος θεωρεί ότι μια ενδεχόμενη αλλαγή κατοικίας θα δυσχεράνει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη και τη συμπτωματολογία του ανήλικου τη σχετική με τη ΔΕΠΥ, ότι θα διαταραχθεί η θεραπευτική σχέση με το πρόγραμμα αποκατάστασης που παρακολουθεί και ότι ενδεχομένως θα προκληθεί υποτροπή των δυσκολιών του, ενόψει της κρίσιμης προσαρμογής του στην Α' Δημοτικού. Δεν αναφέρει, ωστόσο, κάτι σχετικά με τον ψυχικό δεσμό που έχει αναπτύξει ο με τον αδελφό του και εάν ο δεσμός αυτός έχει επηρεάσει την ανάγκη του να περνάει περισσότερο χρόνο με τον αδελφό του. Επί των διαφορετικών τοποθετήσεων της πραγματογνώμονος και του τεχνικού συμβούλου σχετικά με το ποιος από τους γονείς είναι καταλληλότερος να αναλάβει την άσκηση της επιμέλειας του ανήλικου, πειστικότερες κρίνονται οι θέσεις της πραγματογνώμονος. Καταρχάς επισημαίνεται ότι ο, έχοντας κλείσει τα έξι του χρόνια και παρακολουθώντας την Α' τάξη του δημοτικού σχολείου, δεν βρίσκεται πλέον στην προσχολική ηλικία, ώστε με κάποιο τρόπο να τεκμαίρεται ότι συναισθηματικά έχει μεγαλύτερη ανάγκη τη μητέρα του. Στην ηλικία που βρίσκεται οι συναισθηματικές του ανάγκες καλύπτονται εξίσου και από τους δύο γονείς, ανεξαρτήτως φύλου. Η διορισθείσα πραγματογνώμων πραγματοποίησε συνεδρίες του παιδιού μαζί με καθέναν από τους δύο γονείς, μαζί με τον αδελφό του και με το ίδιο χωριστά, οπότε

η εικόνα που σχημάτισε για τη δυναμική των σχέσεων του ανήλικου με τους γονείς και τον αδελφό του είναι πιο σφαιρική και ολοκληρωμένη σε σχέση με αυτή που σχημάτισε ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης, ο οποίος δεν είδε το παιδί με τον πατέρα και τον αδελφό του, ώστε να λάβει πληροφορίες σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Επομένως, η διατυπωθείσα γνώμη της πραγματογνώμονος ότι το παιδί εμφανίζει ασφαλή προσκόλληση και με τους δύο γονείς και ότι η προτίμησή του ως προς τους γονείς ή τον τόπο διαμονής του δεν φαίνεται έντονη κρίνεται περισσότερο τεκμηριωμένη. Με την 1972/2019 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά και νωρίτερα με την προηγηθείσα από 12.9.2019 προσωρινή διαταγή του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά δόθηκε αυξημένη επικοινωνία του τέκνου με τον πατέρα, με αποτέλεσμα ο μία ολόκληρη εβδομάδα κάθε μήνα να βρίσκεται στο, ενώ τον υπόλοιπο χρόνο του τον περνούσε με τη μητέρα του στην ... Λέσβου. Ο σχετικά μοιρασμένος χρόνος του με τους δύο γονείς φαίνεται ότι τον ωφέλησε και γι' αυτό η πραγματογνώμων κάνει λόγο για ισορροπημένη σχέση του με τον καθέναν από αυτούς. Αναφέρει χαρακτηριστικά η πραγματογνώμων για την προοπτική του παιδιού και τη συναισθηματική του ευεξία ότι «Η οπτική του φανερώνει τη συναισθηματική του εμπειρία και το βάθος της σύνδεσής του και με τους δύο γονείς. Μέσα από τα λόγια και τις αλληλεπιδράσεις του, γίνεται φανερό ότι βρίσκει άνεση, χαρά και ασφάλεια περνώντας χρόνο με τη μητέρα και τον πατέρα του. Οι αλληλεπιδράσεις και οι δραστηριότητές του με κάθε γονέα αναδεικνύουν μια θετική συναισθηματική ατμόσφαιρα και στα δύο νοικοκυριά, συμβάλλοντας στη συνολική του ευημερία...Οι συνεντεύξεις και οι αλληλεπιδράσεις του υπογραμμίζουν την ασφαλή προσκόλλησή του και στους δύο γονείς. Η ουδέτερη προτίμησή του για τον κάθε γονέα, παρά την κατάσταση της επιμέλειας αντανakλά την εκτίμησή του για τις πτυχές της αγάπης, της φροντίδας και των κοινών δραστηριοτήτων που παρέχονται από κάθε γονέα...». Αν ο ανήλικος, όπως υποστηρίζει ο τεχνικός σύμβουλος της εφεσίβλητης, είχε διαμορφωμένη προτίμηση να μείνει με τη μητέρα του στην Λέσβου, την επιθυμία του αυτή θα είχε εκφράσει και στην πραγματογνώμονα. Η αναφερόμενη στην από 25.10.2023 παιδοψυχιατρική έκθεση του τεχνικού συμβούλου της εφεσίβλητης δηλωθείσα σε αυτόν από τον ανήλικο προτίμηση του περιβάλλοντος της μητέρας κρίνεται επισφαλής, δεδομένου ότι το παιδί συνόδευσε στον τεχνικό σύμβουλο η μητέρα, χωρίς να παρίσταται σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή στο γραφείο αυτό ο πατέρας, γεγονός που πιθανότατα επηρέασε τον ανήλικο να ικανοποιήσει με τα λεγόμενά του την επιθυμία της συνοδού μητέρας του. Ενόψει των ανωτέρω, δεν αποδεικνύεται ότι το παιδί έχει διαμορφωμένη προτίμηση προς το ένα ή το άλλο γονεϊκό περιβάλλον. Δεδομένου ότι αμφότεροι οι γονείς επιτέλεσαν τον γονεϊκό ρόλο τους προς τον ανήλικο, με υπευθυνότητα, αγάπη και ενσυναίσθηση, υπό κανονικές συνθήκες, δηλαδή αν δεν υπήρχε μεγάλη απόσταση μεταξύ των κατοικιών των γονέων, θα εφαρμοζόταν στην ένδικη περίπτωση κατ' άρθρο 1513 ΑΚ, ως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ.2 του ν. 4800/2021, η από κοινού άσκηση της επιμέλειας

του ανηλίκου με το σύστημα της εναλλασσόμενης κατοικίας, με δυνατότητα ισόχρονης διαμονής του τέκνου με τον καθένα από τους γονείς. Επειδή όμως μετά τη διάρρηξη της έγγαμης σχέσης η εφεσίβλητη μετοίκησε από την μέχρι τότε οικογενειακή στέγη στο, στον τόπο καταγωγής της στην Λέσβου, ο παραπάνω τρόπος άσκησης της επιμέλειας δεν είναι εφικτός, καθώς μάλιστα το ανήλικό τέκνο ήδη τυγχάνει μαθητής της Α' τάξης του δημοτικού σχολείου, οπότε η τυχόν κατανομή του χρόνου του μεταξύ των τόπων κατοικίας των γονέων του θα απαιτούσε να λείπει αυτό συχνά από το σχολείο και να κάνει απουσίες. Περαιτέρω, αμφότεροι οι γονείς είναι υγιείς, νέοι (ο πατέρας γεννημένος την 4.5.1981, η μητέρα την 1.1.1983) και εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης (η μητέρα εργάζεται από τον Ιούλιο του 2020 ως υπάλληλος στο σουπερ μάρκετ "....." στη Μυτιλήνη και ο πατέρας ως οδηγός στην εταιρεία «.....» με πενθήμερη εργασία, οκταήμερη ημερησίως από τις 6.30 π.μ. έως τις 14.30), αλλά έχουν τη βοήθεια των γονέων τους (παππούδων του ανηλίκου) στο μέγαλωμα του παιδιού. Αμφότεροι έχουν σταθερή κατοικία (η μητέρα μένει στο πατρικό της σπίτι στην ... Λέσβου και ο πατέρας στο Β2 διαμέρισμα του β' ορόφου πολυκατοικίας στο ... Αττικής, επί της οδού, επιφάνειας 94,69 τ.μ. που αποτελούσε στο παρελθόν την οικογενειακή στέγη των διαδίκων και ανήκει κατά ψιλή κυριότητα στον ίδιο), έχουν διαμορφώσει το οικιακό τους περιβάλλον σε συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης με καλαισθησία, τάξη και ασφάλεια (βλ. προσκομιζόμενες φωτογραφίες), είναι εξοικειωμένοι με τις οικιακές εργασίες (παρασκευή φαγητού, καθαριότητα και άλλες εργασίες του οίκου) και διαθέτουν ο καθένας από ένα Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο (η μητέρα ένα αυτοκίνητο κατασκευής FORD, τύπου FIESTA, κυλινδρισμού 1242 κ.εκ., με έτος πρώτης άδειας κυκλοφορίας το 2006 και ο πατέρας ένα αυτοκίνητο κατασκευής FORD, τύπου Focus, με έτος πρώτης άδειας κυκλοφορίας το 2007) για να διευκολύνουν τις μετακινήσεις των ίδιων και του ανηλίκου τέκνου, οπουδήποτε χρειαστεί. Και οι δύο κρίνονται κατάλληλοι σαν γονείς να δώσουν τη σωστή ανατροφή στον μικρό Με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου τέκνου και με σεβασμό της ισότητας μεταξύ των γονέων, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα φάση, μεγαλύτερη ώθηση στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του ανηλίκου θα δώσει η ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας αυτού στον εκκαλούντα πατέρα του. Στην κρίση αυτή του Δικαστηρίου, βαρύνουσα σημασία έχει ο συναισθηματικός δεσμός που έχει αναπτύξει ο με τον αδελφό του και όπως τούτο επισημαίνει στην από Αύγουστο του 2023 έκθεσή της η πραγματογνώμων. Αυτή, κατόπιν της συνεδρίας που πραγματοποίησε με τα δύο αδέλφια, αναφέρει σχετικά ότι «Ο δεσμός που μοιράζεται ο ... με τον μεγαλύτερο αδερφό του, τον, είναι σημαντικός. Πέρα από τις τυπικές αλληλεπιδράσεις με τα αδέλφια, επιδεικνύουν μια βαθιά ριζωμένη σύνδεση. Δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν, από παιχνίδια μέχρι συζητήσεις, εμβαθύνουν τη σχέση τους. Ενώ μοιράζονται μια αμοιβαία συντροφιά, ο βλέπει επίσης τον ως καθοδηγητική φιγούρα. Ωστόσο η μεταβατική φάση που προκαλείται από τη μετακίνηση μεταξύ των νοικοκυριών αποτελεί πρόκληση για τη συνέπεια της σχέσης τους» (βλ. σελ. 19 της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης). Επίσης οι

κοινωνικές αλληλεπιδράσεις του, με βάση τα όσα ανέφερε το ίδιο το παιδί στην πραγματογνώμονα, εμφανίζονται περισσότερο ανεπτυγμένες στο περιβάλλον του Αττικής όπου ο ανήλικος εκτός από τον χρόνο που περνάει με τον αδελφό του, βλέπει συχνά τα τρία πρώτα του ξαδέρφια, τέκνα της αδελφής του εκκαλούντος και επισκέπτεται τους παππούδες του, ενώ αντίστοιχα στην Λέσβου, πέραν της επαφής με τους παππούδες του, το παιδί αναφέρει ένα μόνο φίλο, τον, με τον οποίο συνηθίζουν να παίζουν στην πλατεία του χωριού (βλ. σελ. 5 της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης). Σε ό,τι αφορά την επίδραση που έχει το περιβάλλον της πόλης συγκριτικά με αυτή που έχει το περιβάλλον του χωριού στον ψυχισμό του παιδιού, σημειώνεται ότι κάθε περιβάλλον έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά του. Έτσι, σε ένα μικρό χωριό όπως η ... Λέσβου (βλ. προσκομιζόμενες αεροφωτογραφίες από την Google map), το παιδί βρίσκεται πιο κοντά στη φύση και γενικά βιώνει έναν πιο χαλαρό ρυθμό ζωής, με λιγότερο φορτωμένο πρόγραμμα, πλην όμως έχει δυσκολότερη πρόσβαση σε φροντιστήρια και εξωσχολικές δραστηριότητες για να αυξήσει τα ερεθίσματά του και να εμπλουτίσει τις γνώσεις του, ενώ στην πόλη, λόγω της πυκνότητας του πληθυσμού στο αστικό περιβάλλον, το παιδί έχει περισσότερες ευκαιρίες σε εξωσχολικές δραστηριότητες και περισσότερες ευκαιρίες μάθησης σε κάποιο φροντιστήριο, οι οποίες μπορεί να διευκολύνουν τη γνωστική του ανάπτυξη, πλην όμως το καθημερινό του πρόγραμμα είναι περισσότερο συμπιεσμένο χρονικά και με περισσότερο φόρτο εργασίας (βλ. και έκθεση πραγματογνωμοσύνης σελ. 27). Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι ο εκκαλών δεν υστερεί σε εμπειρία και εκπαιδευτική προετοιμασία σχετικά με τη φροντίδα του παιδιού σε σύγκριση με την εφεσίβλητη, παρά τα όσα αναφέρονται στην παιδοψυχιατρική έκθεση του τεχνικού συμβούλου της τελευταίας (βλ. σελ. 12), καθώς ήδη από τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης των διαδίκων τον Απρίλιο του 2019, ο εκκαλών έχει αναλάβει την άσκηση της επιμέλειας και τη φροντίδα του έτερου τέκνου των διαδίκων, καθήκοντα στα οποία ανταποκρίνεται με επιτυχία, μη αποδεικνυόμενου του ισχυρισμού της εφεσίβλητης περί διαρκούς πλύσης εγκεφάλου του μεγαλύτερου τέκνου των διαδίκων από τον πατέρα σε βάρος της μητέρας και καλλιέργειας αντιπάθειας προς το πρόσωπό της. Ούτε εξάλλου, από κάποιο στοιχείο προκύπτει απροθυμία του πατέρα, εφόσον αναλάβει την άσκηση της επιμέλειας του ανήλικου, να τον εντάξει σε θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της διαγνωσθείσας υπερκινητικότητας, εφόσον το παιδί διαμένει στο Αττικής (βλ. την από 12.6.2019 βεβαίωση της ψυχολόγου ότι και το έτερο τέκνο, παρακολουθούσε στο παρελθόν ψυχοθεραπείες στο Κέντρο Μελέτης και Λογοθεραπείας «.....» στο). Ενόψει όλων των ανωτέρω, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε ότι η επιμέλεια του ανήλικου τέκνου των διαδίκων, λόγω της ηλικίας του και της προσκόλλησής του στη μητέρα του, στην οποία αναγνωρίζεται σαφής βιοκοινωνική υπεροχή λόγω της βρεφικής ηλικίας του τέκνου, πρέπει να ανατεθεί οριστικά και αποκλειστικά στην ενάγουσα-εναγόμενη μητέρα του και ήδη εφεσίβλητη, έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και γι' αυτό γενομένης δεκτής στην ουσία της, της υπό κρίση εφέσεως, πρέπει

να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς τις διατάξεις της που αφορούν στο ανήλικο τέκνο των διαδίκων, ..., ακολούθως δε να κρατηθούν και να συνεκδικαστούν από το παρόν Δικαστήριο η από 9.4.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ. .../2019) αγωγή του εκκαλούντος και η από 24.7.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ. .../2019) αγωγή της εφεσίβλητης, να γίνει δεκτή σχετικά με την επιμέλεια του ανήλικου η από 9.4.2019 αγωγή και να απορριφθεί αντίστοιχα ως προς το σχετικό αίτημα η από 24.7.2019 αγωγή, να ανατεθεί στον ενάγοντα οριστικά η αποκλειστική άσκηση της επιμέλειας του παραπάνω ανήλικου τέκνου των διαδίκων, να διαταχθεί η εναγόμενη να αποδώσει το ως άνω ανήλικο τέκνο στον ενάγοντα πατέρα του, καταδικαζόμενης να εκτελέσει την πράξη αυτή και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τη διάταξη αυτή να απαγγελθεί σε βάρος της και υπέρ του ενάγοντος κατ' άρθρο 950 παρ.1 ΚΠολΔ, ως ισχύει, χρηματική ποινή 300 ευρώ και προσωπική κράτηση ενός μήνα για κάθε παραβίαση της ως άνω διάταξης. Περαιτέρω, πρέπει να εξεταστεί η από 24.7.2019 αγωγή της εφεσίβλητης ως προς το επικουρικό της αίτημα να ρυθμιστεί οριστικά το δικαίωμα επικοινωνίας της με τον ανήλικο Συγκεκριμένα η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της παραδίδει το παραπάνω ανήλικο τέκνο ως εξής: κάθε Τετάρτη απόγευμα από ώρα 17.00 έως ώρα 21.00, κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο από ώρα 9.00 π.μ. του Σαββάτου έως ώρα 21.00 της Κυριακής, δέκα ημέρες τις εορτές Χριστουγέννων- Πρωτοχρονιάς και δέκα ημέρες κατά την εορτή του Πάσχα, καθώς και δύο μήνες το καλοκαίρι και να απειληθεί κατά του εναγόμενου προσωπική κράτηση έξι μηνών και χρηματική ποινή 1.000 ευρώ για κάθε παραβίαση των σχετικών διατάξεων της απόφασης. Δεδομένου ότι κατά τα ως άνω αναφερόμενα, έχει αναπτυχθεί ισχυρός δεσμός μεταξύ μητέρας και παιδιού, κρίνεται αναγκαία η ρύθμιση της επικοινωνίας της μητέρας με τον ανήλικο, όπως αυτή αιτείται με την αγωγή της. Ειδικά, όμως, ως προς το διάστημα των διακοπών των εορτών Χριστουγέννων- Πρωτοχρονιάς και Πάσχα, καθώς και ως προς το διάστημα των θερινών διακοπών, πρέπει να προσδιοριστούν οι ημέρες έναρξης και λήξης της επικοινωνίας της ενάγουσας με το ανήλικο τέκνο, αφού η ενάγουσα δεν εξειδικεύει στην αγωγή της τις ημέρες αυτές. Έτσι, κατά την περίοδο εορτών Χριστουγέννων- Πρωτοχρονιάς κάθε έτους η ενάγουσα θα έχει δικαίωμα επικοινωνίας και αντίστοιχα ο εναγόμενος υποχρέωση να ανεχθεί την επικοινωνία αυτή με τον ανήλικο υιό των διαδίκων, για δέκα ημέρες και δη από 27 Δεκεμβρίου και ώρα 10.00 π.μ. έως και 6 Ιανουαρίου και ώρα 20.00. Ομοίως κατά την περίοδο των εορτών του Πάσχα το αντίστοιχο δικαίωμα επικοινωνίας θα ασκεί η ενάγουσα από ώρα 9.00 π.μ. του Σαββάτου του Λαζάρου έως και ώρα 20.00 της Τρίτης μετά το Πάσχα. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού η μητέρα θα έχει μαζί της το ανωτέρω τέκνο για τις ανάγκες της επικοινωνίας, κάθε έτος, από τις 17 Ιουνίου και ώρα 10.00 π.μ. έως τις 16 Αυγούστου και ώρα 20.00. Το τέκνο θα πρέπει να παραλαμβάνεται κατά τα ανωτέρω εναρκτήρια χρονικά σημεία από την κατοικία του πατέρα του, όπου θα επαναφέρεται κατά τα οριζόμενα μεταξύ τους καταληκτικά σημεία της επικοινωνίας. Κατά τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα η τηλεφωνική επικοινωνία του παιδιού με τον πατέρα του θα

είναι ανεμπόδιστη, όπως το ίδιο θα ισχύει για τη μητέρα κατά τον χρόνο που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου ο πατέρας, ακόμη και με βιντεοκλήση (με skype) ή άλλο μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, αρκεί τούτο να μη γίνεται καταχρηστικά σε βάρος του γονέα που θα έχει κατά το αντίστοιχο διάστημα μαζί του τον ανήλικο και σε ώρες που δεν δύναται ο ανήλικος να επικοινωνήσει λόγω σχολικών ή εξωσχολικών δραστηριοτήτων. Οι γονείς μπορούν να έρχονται σε συνεννόηση προς αναγνώριση περαιτέρω διαθέσιμου χρόνου επικοινωνίας, εφόσον κρίνεται από κοινού αναγκαίο σε συγκεκριμένες ειδικές περιπτώσεις. Περαιτέρω, κατά παραδοχή του αντιστοίχου, παρεπομένου αγωγικού αιτήματος, πρέπει κατ' άρθρο 950 παρ.2 ΚΠολΔ, όπως ισχύει, ν' απειληθεί χρηματική ποινή 300 ευρώ και προσωπική κράτηση ενός μηνός σε βάρος του εναγόμενου, για κάθε περίπτωση που ήθελε παρεμποδίσει την ως άνω ορισθείσα επικοινωνία, παραβιάζοντας τους περί αυτής όρους του διατακτικού της παρούσας απόφασης. Τα δικαστικά έξοδα των διαδίκων για αμφότερες τις αγωγές από τον πρώτο βαθμό αλλά και από την άσκηση της ένδικης έφεσης κρίνεται ότι πρέπει να συμψηφιστούν μεταξύ τους κατ' άρθρο 179 ΚΠολΔ, λόγω του δυσερμήνευτου των κανόνων δικαίου του ν. 4800/2021 που εφαρμόστηκαν στην ένδικη περίπτωση, σύμφωνα με το διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει αντιμωλία των διαδίκων.

Δέχεται κατ' ουσίαν την από 22.12.2021 (κατατεθείσα στη γραμματεία του Πρωτοδικείου Πειραιά με Γ.Α.Κ./2021 και Ε.Α.Κ./2021 και στη γραμματεία του Εφετείου Πειραιά με Γ.Α.Κ. .../2022 και Ε.Α.Κ./2022) έφεση.

Εξαφανίζει την εκκαλουμένη 1103/2020 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά (ειδική διαδικασία διαφορών από την οικογένεια, τον γάμο και την ελεύθερη συμβίωση) ως προς τις διατάξεις της που αφορούν στο ανήλικο τέκνο των διαδίκων και τις διατάξεις της περί δικαστικών εξόδων.

Κρατεί και συνεκδικάζει την από 9.4.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ. .../2019) αγωγή του εκκαλούντος και την από 24.7.2019 (με Γ.Α.Κ. .../2019 και Ε.Α.Κ. .../2019) αγωγή της εφεσίβλητης κατά το μέρος τους που αφορούν στο ως άνω ανήλικο τέκνο των διαδίκων, με εξαίρεση το αίτημα της αγωγής του εκκαλούντος για επιδίκαση σε αυτόν διατροφής για λογαριασμό του παραπάνω ανήλικου τέκνου.

Δέχεται την από 9.4.2019 αγωγή ως προς το αίτημα ανάθεσης της άσκησης της επιμέλειας του ανήλικου τέκνου των διαδίκων, ... στον ενάγοντα.

Αναθέτει οριστικά την αποκλειστική άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του ανήλικου τέκνου των διαδίκων,, που γεννήθηκε στις 4.5.2017, στον ενάγοντα πατέρα του.

Διατάσσει την εναγόμενη να αποδώσει το ως άνω ανήλικο τέκνο στον ενάγοντα πατέρα του, καταδικαζόμενης να εκτελέσει την πράξη αυτή.

Απαγγέλλει σε βάρος της εναγόμενης χρηματική ποινή τριακοσίων (300) ευρώ και προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) έτους σε κάθε περίπτωση παραβίασης της ως άνω διάταξης.

Απορρίπτει την από 24.7.2019 αγωγή ως προς τα κύρια αιτήματα αυτής που αφορούν στο ανήλικο τέκνο των διαδίκων,

Δέχεται το επικουρικό αίτημα αυτής ως προς την επικοινωνία της ενάγουσας μητέρας με το παραπάνω ανήλικο τέκνο.

Ρυθμίζει το δικαίωμα επικοινωνίας της ενάγουσας με το ανήλικο τέκνο της, και ορίζει ότι αυτή έχει δικαίωμα να επικοινωνεί μαζί του ως ακολούθως: α) Κάθε Τετάρτη από ώρα 17.00 έως 21.00 της ίδιας ημέρας, β) κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο -ως πρώτου Σαββατοκύριακου θεωρούμενου αυτού που θα ακολουθήσει την επίδοση της παρούσας απόφασης- από ώρα 9.00 π.μ. του Σαββάτου έως ώρα 21.00 της Κυριακής, γ) κατά την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων- Πρωτοχρονιάς από 27 Δεκεμβρίου και ώρα 10.00 π.μ. έως και 6 Ιανουαρίου και ώρα 20.00, δ) κατά την περίοδο των εορτών του Πάσχα από ώρα 9.00 π.μ. του Σαββάτου του Λαζάρου έως και ώρα 20.00 της Τρίτης μετά το Πάσχα, ε) κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού για δύο (2) μήνες από τις 17 Ιουνίου και ώρα 10.00 π.μ. έως τις 16 Αυγούστου και ώρα 20.00. Το τέκνο θα παραλαμβάνεται κατά τα ανωτέρω εναρκτήρια χρονικά σημεία από την κατοικία του πατέρα του, όπου θα επαναφέρεται κατά τα οριζόμενα μεταξύ τους καταληκτικά σημεία της επικοινωνίας. Κατά τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα επικοινωνίας η τηλεφωνική επικοινωνία του παιδιού με τον πατέρα του θα είναι ανεμπόδιστη, όπως άλλωστε το ίδιο θα ισχύει για τη μητέρα κατά τον χρόνο που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου ο πατέρας, ακόμη και με βιντεοκλήση (με skype) ή άλλο μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, αρκεί τούτο να μη γίνεται καταχρηστικά σε βάρος του γονέα που θα έχει κατά το αντίστοιχο διάστημα μαζί του το ανήλικο τέκνο και να μη γίνεται σε ώρες που δεν δύναται ο ανήλικος να επικοινωνήσει λόγω σχολικών ή εξωσχολικών δραστηριοτήτων. Οι γονείς μπορούν να έρχονται σε συνεννόηση προς αναγνώριση περαιτέρω διαθέσιμου χρόνου επικοινωνίας, εφόσον κρίνεται από κοινού αναγκαίο σε συγκεκριμένες ειδικές περιπτώσεις.

Απειλεί κατά του εναγόμενου χρηματική ποινή τριακοσίων (300) ευρώ και προσωπική κράτηση ενός (1) μηνός, για κάθε περίπτωση που αυτός ήθελε παρεμποδίσει την επικοινωνία

της ενάγουσας μετά του ανηλίκου τέκνου της, παραβιάζοντας τους όρους της αμέσως παραπάνω διάταξης.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα των διαδικιών από τις παραπάνω συνεκδικασθείσες αγωγές και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας, μεταξύ τους.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στον Πειραιά, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξούσιων δικηγόρων τους, την 1.12.2023.